

GÜNÜMÜZ TOPLUMUNDA SOSYAL MESELELER

VE

KÖROĞLU'NA ŞİKÂYET ŞİİRLERİ

Dr. Doğan KAYA*

Özet:

Bu çalışma, Türk kahramanlık halk hikâyelerinin tanınmış bir figürü olan Köroğlu'na yöneltilen şikâyet şiirlerini incelemektedir. Köroğlu, zenginlere ve zalimlere karşı direnişi ve ezilenlere desteği ile bilinir. Köroğlu'nun hikâyeleri, Türk dünyasında çeşitli dillerde geniş bir coğrafyada anlatılarak onun geniş kitlelere hitap ettiğini ve kalıcı bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Yoğun araştırmalara rağmen, Köroğlu'nun kimliği belirsizliğini korumaktadır; bazı akademisyenler onu bir Yeniçeri, bazıları ise bir halk kahramanı olarak kabul etmektedir. Yaklaşık 200 farklı versiyonda anlatılan efsanesi, onun Türk hayal gücü tarafından yaratılmış kurgusal bir karakter olduğunu öne sürmektedir. Bu çalışma, çeşitli âşıklar tarafından Köroğlu'na yazılmış 37 şikâyet şiirine odaklanmaktadır. En fazla şiir yazan âşıklar Mustafa Aydın ve Temelî'dir. Şiirlerdeki şikâyetler, ahlâk, değişim-moda, geçim/dert/sıkıntı, bozuk düzen, hayatın zorlukları, dış güçler-millî meseleler, yiğitlik, teknoloji-üretim, sanat-müzik, tabiat ve Köroğlu'na duyulan özlem gibi geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Bu şikâyetler, âşıklık geleneğinin halkın duygularını, beklentilerini ve eleştirilerini ifade etmedeki rolünü vurgulayarak, Köroğlu'nun halk şiirindeki etkisini pekiştirmektedir. Şikâyetlerin çeşitliliği ve derinliği, Köroğlu'nun halkın gönlündeki önemli yerini ve onun aracılığıyla dile getirilen eleştirilerin geniş toplumsal kesimlere hitap ettiğini göstermektedir. Bu çalışma, âşık şiirinin toplumsal meseleleri nasıl yansıttığını ve kolektif bilinç üzerindeki etkisini anlamamıza katkı sağlamaktadır. Seçilen şiirler, Köroğlu'nun adalet ve erdem sembolü olarak günümüzdeki devam eden önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: Köroğlu, âşık, âşık tarzı şiir geleneği, şikâyet şiiri.

* Yayınlandığı yer: "Günümüz Toplumunda Sosyal Meseleler ve Köroğlu'na Şikâyet Şiirleri", *Türkiye Araştırmaları Dergisi (TÜRKAD)*, 2024, s. 103-136.

Abstract:

This study examines complaint poems directed to Koroğlu, a celebrated figure in Turkish heroic folk tales known for his support of the oppressed and opposition to the wealthy and tyrannical. Koroğlu's tales, widely recounted across the Turkic world in various languages, reflect his broad appeal and enduring relevance. Despite extensive research, Koroğlu's identity remains ambiguous, with some scholars considering him a Janissary and others a folk hero. His legend, spanning around 200 versions, suggests he is a fictional character created by Turkish imagination. This study focuses on 37 complaint poems addressed to Koroğlu by various minstrels, including the most prolific poets Mustafa Aydın and Temelî. The poems cover a wide range of themes, such as morality, change-fashion, livelihood-trouble-distress, corruption, life, external forces-national issues, heroism, technology-production, art-music, nature, and longing-desire for Koroğlu. These complaints highlight the role of the minstrel tradition in expressing public emotions, expectations, and criticisms, reinforcing Koroğlu's influence in folk poetry. The diversity and depth of the complaints underscore Koroğlu's significant place in people's hearts and his role in addressing contemporary societal issues. This study enhances our understanding of how minstrel poetry reflects societal concerns and its impact on collective consciousness. Selected poems illustrate Koroğlu's continued relevance as a symbol of justice and virtue.

Keywords: Koroğlu, âşık (minstrel), âşık-style poetry, complaint poems.

Kahramanlık temalı Türk halk hikâyelerinin önde gelen ismi Koroğlu, halk hikâyesi veya destan anlatma geleneğinde çoğu zaman alp olarak karşımıza çıkar. Onun yüzyıllar boyunca geniş bir coğrafyaya yayılmış olmasında halkın okuduğu veya dinlediği Koroğlu destanında kendisini bulmasının, kahramanlık ve coşkunun ön planda yer almasının, Koroğlu'nun, zenginlere ve zalimlere karşı acımasız olmasının, fakire ve zavallıya daima hamilik yapmasının büyük bir payı vardır.

Koroğlu'nun yaygınlığı Türklük coğrafyası içerisinde, geniş bir alanı kaplar. Bugüne kadar tespit edilmiş ve yayınlanmış 153 adet Koroğlu kolu; yüzyıllar boyu Azerbaycan, Balkanlar, Başkurdistan, Irak, İran, Kafkasya, Karakalpakistan, Kazakistan, Kırgızistan, Mısır, Özbekistan, Suriye, Tataristan, Türkiye, Türkmenistan ve Uygur Özerk Cumhuriyetinde hâlen anlatılmaktadır. Böylesine geniş

coğrafyaya yayılmış olan Köroğlu'nun, Türkçenin yanı sıra Abazaca, Afganca, Arapça, Ermenice, Gürcüce, Kürtçe ve Tacikçe olarak da anlatıldığı görülmektedir (Kaya, 2016).

Köroğlu'nun hangi yüzyılda ve nerede yaşadığı konusu açıklığa kavuşmuş değildir. Fuat Köprülü ve Cahit Öztelli, Köroğlu'nun yeniçeri olduğunu düşünmektedir (Köprülü, 1986; Öztelli, 1984). Köroğlu anlatısının teşekkül zamanı hakkında Köprülü, XVI. yüzyıla işaret ederken Fuzuli Bayat anlatının proto-Türk dönemden başlayarak öncelikle destan sonra halk hikâyesi biçimine dönüştüğünden bahsetmektedir (Köprülü, 1986, 83; Bayat, 2003).

Köroğlu hakkında pek çok çalışma yapılmış olmasına rağmen kimliğine dair meseleler hâlâ halledilmiş değildir. Bir destan kahramanı olup olmadığı, gerçekten yaşayıp yaşamadığı, bir Celâlî mi yeniçeri mi olduğu, tarihî bir şahsiyet mi yalnızca âşık mı olduğu meseleleri halledilmesi gereken konular olarak karşımızda durmaktadır. Boratav, Köroğlu'nu; "İster yaşamış bir bahadır, ister efsanevî bir şahsiyet olsun, milletin zaman ve mekân içinde bütün meziyet ve kusurlarını özünde toplayan bir kahraman" olarak niteler (Boratav, 1984, 12). Evliya Çelebiden ve Âşık Ömer'in şairnamesinden çıkarımla ve bugüne kadar yazılı ve sözlü olarak ulaşan şiirlerinden anlaşıldığı üzere Köroğlu mahlasıyla şiir söyleyen bir âşık olduğu muhakkaktır ve bu şair sazı da ustalıkla çalmaktadır (Sakaoğlu, 1989).

Mevcut kollardaki zaman ve anlatım farklılığı, şiirlerin çeşitliliği göz önünde tutulduğunda, onun muhayyel bir kişi olduğu ön plana çıkmaktadır. Türk muhayyilesinin ortaya koyduğu bir halk kahramanı olan Köroğlu'nun kimliği, yaşadığı coğrafya ve zamanla ilgili olarak elde müşahhas bilgi ve belgelerin olmaması meseleyi girift hale getirmektedir. Meselenin karmaşık hale gelmesinin sebebi; tespit edilemeyen bir coğrafyada ve tespit edilemeyen bir tarihte yaşamış yiğit / mert / Köroğlu'nun bütün Türk milleti tarafından sahiplenilmesi neticesi eşmetinler vücuda getirilmesi ve muhtelif zamanlarda yaşamış Köroğlu lakaplı kişilerin varlığıdır.

Köroğlu destanı, her biri müstakil anlatım özelliği taşıyan pek çok *kollardan* oluşur. Bugünkü tespitlerimize göre Köroğlu'nun 200 kadar (bir rivayete göre 777) kolu vardır. Azerbaycan, Anadolu ve Türkmenistan Köroğlu'nun en fazla anlatıldığı coğrafyalardır. Bu bölgelerde anlatılan metinlerin büyük çoğunluğu derlenmiş; makale ve

kitap şeklinde yayımlanmıştır. Koroğlu'nun Türkiye'de 70'ten fazla kolu bilinmektedir (Kaya, 2021).

Koroğlu, ihtiva ettiği yiğitlik, vefa, sadakat, dürüstlük, merhamet ve yardımlaşma gibi yüce fikirler itibarıyla toplum üzerinde iz bırakan idealize edilmiş bir tiptir. Bundan dolayıdır ki hakkında anlatılan destan ve hikâyelerle anıt eser olma özelliği kazanmıştır. Yüzyıllar boyu nesiller üzerinde bıraktığı etki, günümüz insanların gönlünde ve beyninde sürmektedir.

Halk edebiyatının önemli temsilcileri olan âşıklar, toplumda var olan değişim ve çarpıklıkları ideal tip olarak gördüğü insanlara aktarma gereği duymuştur. Bunların içinde dinî lider olarak kabul ettiği Hz. Ali, Battal Gazi'ye padişahlardan Alpaslan, Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman'a, büyük lider Mustafa Kemâl Atatürk'e söyledikleri / yazdıkları şiirlerle şikâyetlerini ve arzularını dile getirmişlerdir. Türk destan ve halk hikâyesi kahramanı Koroğlu da âşıkların herhangi bir konuda şikâyet edeceklerini zaman kapasını çaldığı şahsiyetlerden biri olmuştur.

Bu çalışmada âşıklar tarafından söylenmiş, Koroğlu'na şikâyet özelliği taşıyan şiirler derlenmiş ve muhtevaları bakımından değerlendirilmiştir. Sözü edilen şiirlerdeki şikâyetler tespit ve tayin edilmeye çalışılmıştır. Literatür taraması neticesinde konu ile ilgili olarak tespit edilen toplam 37 şiir bulunmaktadır. Söz konusu şiirler şu âşıklar tarafından söylenmiştir:

1. Abdurrahim Karakoç,
2. İsmail Aladağlı,
3. Aliyâr,
4. Behramî,
5. Bilâl Ladikarslı,
6. Çınarcan,
7. Çırak Mehmet,
8. Demiroğlu,
9. Devaî,
10. Cemal Divanî,
11. Eyyubî,
12. Halil Topçu,
13. Gayretî,
14. İhlasî,
15. İzzet Daşdan,
16. Kamber Nar,

17. Karakaş,
18. Kul Nuri,
19. Leşgerî,
20. Mehmet Oktay,
21. Mehmet Şengül,
22. Sadık Miskinî,
23. Mustafa Aydın (1),
24. Mustafa Aydın (2),
25. Mürsel Sinan,
26. Necati Ocakçı,
27. Obalı,
28. Pir Fanî,
29. Seyyatî,
30. Sinemî,
31. Sümmanioğlu,
32. Temelî (1),
33. Temelî (2),
34. Temel Tûrabî,
35. Tuncay Zavotçu,
36. Ozan Yılmaz.
37. Sentezî

Âşıkların Köroğlu'na duyurmaya çalıştığı şikâyetler, çeşitlilik göstermektedir ve bu şikâyetlere ilişkin konular 11 farklı grupta toplanabilir.

1. Ahlâk,
2. Değişim-Moda,
3. Geçim- Dert-Sıkıntı,
4. Bozuk düzen,
5. Hayat
6. Dış güçler-Millî meseleler,
7. Yiğitlik,
8. Teknoloji-üretim,
9. Sanat-Müzik,
10. Tabiat,
11. Köroğlu'na duyulan özlem ve arzular.

Konularla ilgili şikâyetler, yukarıda sıralanan 11 farklı konu başlığında toplanmıştır. Buna göre konulara göre âşıkların şikâyetleri şöyledir:

1. Ahlak

Asrın bezirgânları hile satmakta. (Şiir no 1)

Şişkin cüzdan, bin belâyı karşılıyor. (1)

İhanetin ardı arkası yoktur. (2)

Bütün seneler yolsuzlukla geçmektedir. (3)

Nereye bakarsam, kara görünür. (3)

Koç Köroğlu, malı gizli depolarda tutanı / ölçüye tartıya hile katanı / beşe alıp yirmi beşe satanı / görse bize ne derdi? (4)

Koç Köroğlu, haram kazanç ile yiyip doyanı / kötü nefis kör şeytana uyanı / insan dolandıran banka soyanı / görse bize ne derdi? (4)

Koç Köroğlu, kibirlenip yükseklerden uçanı / mutlu yuvasına zehir saçanı / dört çocukla başkasına kaçanı / görse bize ne derdi? (4)

Koç Köroğlu, menfaati için cana kıyanı / kutsal değerleri hiçe sayanı / anneyi babayı yurda koyanı / görse bize ne derdi? (4)

Üfürükçü, göbeğe muska yazar. (5)

Hilebazılar, köşe oldu. (5)

Bu zamanda fitnelik var hile var. (6)

Yeni ev alırsın, sıvak dökülür. (7)

Sözünde duran kişi sayamam. (7)

Boyanıp süslenen kıza meyil var. (7)

Nesilde merhamet duygu kalmadı. (9)

Anaya babaya saygı kalmadı. (9)

Kömür verdik fakirden oy devşirdik. (10)

Gençler, öğüt verenlere saldırır. (11)

Edep, hayâ, iffet kalmadı. (12)

Doğru mizanı bozduk. (12)

Mazlumun hakkını yiyen yiyene. (12)

Ana yoldan çıkmış, kızı n'eylesin? (12)

Baba azmış hovardalık peşindedir / ne evde ne eşinde gözü var. (12)

Siyaset yandaşı tuttu. (14)

Küçükten büyüğe saygı kalmadı. (16)

Yüzde utanma arlanma kalmadı. (16)

Hiç kimse verdiği sözde durmuyor. (16)

Ahlak çok bozuldu zamane azdı. (16)

Toplumda, bencillik aldı yürüdü. (16)

Yetim hakkı yendi. (17)

Dosta yarene hiç güven kalmadı. (19)

- Devlet kasasından ha bire çaldık. (22)
Dalavere arttı insan değişti. (22)
Sadarete, dayısız iş yürümez. (22)
Kaymağında balında sahtekârlık var. (22)
Çalışan aç gezer, çalanlar toktur. (22)
Ahlak dibe vurmuş, imaret yoktur. (22)
Kalpler katılaştı, vicdan değişti. (22)
Edep, erkân, ahlak toz oldu. (25)
Ahlaksızlık bağrımıza ok oldu. (25)
Harama, günaha nazar kılındı. (27)
Vicdan ırmağında yunan kalmadı. (27)
Büyükte sevgi küçükte saygı yoktur. (32)
Soygunun reklamı yapılır, kötü övülür. (32)
Büyük sözü dinleyen kalmadı. (33)
Kadir kıymet bilmeyen pek çoğaldı. (33)
Asrın bezirgânları hile tartar. (36)
Doğru yazı eğrinin üstünde / etiket rumuzla düz icat ettik.
Kart kumarbazlara koz icat ettik. (37)
Bütün hayvanlardan özür dilerim / cümle kötülüğü biz icat ettik.
(37)

2. Değişim-Moda

- Arpa bulunmuyor, saman değişti. (1)
Hanları uçurdular, kervan geçmiyor. (1)
Banka kurup kanları biriktirdik. (1)
Dertler yenilendi, derman değişti. (1)
Boynuzlar gürz oldu, kalkan değişti. (1)
Şimdi devir başka zaman değişti. (1)
İnsanlar değişti nesil bozuldu. (3)
Çöllerin maralı porsuk olmuş. (5)
Ormanların kıralı tilki olmuş. (5)
Yazımız kışa dönmüştür. (5)
Çamlıbel'in yerinde yeller esmektedir. (7)
Kına bitti artık oje sürülür. (7)
Pencere plastik kavak kalmadı. (7)
Moda diye gençler dövme bastırır. (7)
Kimi göbeğine halka astırır. (7)
Nesilde top sakal, saç örük, şekil o biçim. (9)
Kızlarda göbek açık, kot pantol yırtık. (9)

- Her yer döğmeli orijinal örtük. (9)
Kızlardan artık Köroğlu doğmuyor. (9)
Gençliğin yolu uçuruma gitmiş. (9)
Kılıcı kuşanan ekrana çıktı / Selçuklu Osmanlı Kayı değişti. (10)
Ayvaz, Köse, Kenan modaya uydu. (10)
Avşar'la Yörük, dağlardan indiler. (10)
Elmanın dalına erik aşılandı / ağaçların dahi huyu değişti. (10)
Peruk yedi renkte müylar değişti. (10)
Deli katır küheylanla çiftleşti / senin kıratının tayı değişti. (10)
Evlât atasına moruk çağırır / emmi hala teyze dayı değişti. (10)
Eskiden çukurdan su çıkardı / şimdi obruk oldu kuyu değişti.
- (10)
- Cennet kokan çiçekler, naylon oldu. (10)
Bebekler tüptendir. (10)
Kurbanda etleri kavurma yaptık. (10)
Ağanın masada çayı değişti. (10)
Evlenen gençlerin toyu değişti. (10)
Afganlıdan çobanı ithal ettik. (10)
Erkekler kaşın aldırır. (11)
Kadınların lens takılmış gözlerini gel de gör. (11)
Gelenekten görenekten geçildi. (11)
Bayanlar fena açıldı. (11)
Dudak şişirildi, burun küçüldü / Botoks olmuş yüzlerini gel de gör. (11)
- Örf, adet, anane törelerle aramıza perde çekildi. (12)
Arılar, isyan etti çalışmıyor, bal değişti. (13)
Cirit meydanında atlar kişnemez / düğünlerde yiğitler, perdah etmez. (13)
- Söğütler, şimdi ardıçtan değerlidir. (13)
Ne Demircioğlu ne nalbant kaldı, nal değişti (13)
Zülüfler taranıp bele dökülmez. (13)
Dudaklar silikon oldu. (13)
Saçlar jöleli, kil değişti. (13)
Hocalar teyipten ezan okuyor. (13)
Yavukluya kanka, emmoğluna kuzen deniliyor, dil değişti. (13)
Adetler töreler bitti. (14)
Bu sırada mertlik filan arama / koçaklama drama döndü. (14)
Torun, bir kuşak geriyi bilmiyor. (14)
Sapın savrulduğu harman değişti. (22)

Karpuz, kabak oldu bostan değişti. (22)
Bostancı hormonla kavun büyütür. (22)
Ana baba, sabi sübyan değişti. (22)
Eski töre, ilim irfan değişti. (22)
Tırmık, çift saban değişti. (22)
Kardeş, yoldaş, eş dost, yaran değişti. (22)
Beyaz renklerimiz, boz oldu. (25)
Kalpler is bağladı, insan değişti. (27)
Kıran kırana cirit oynanırdı. (32)
Düğünler, toylar bir hafta sürerdi. (32)
Edep, erkân, huy değişti. (35)
Yolumuz Garb'a doğru düştü. (35)
Düğün dernek toy değişti. (35)

3. Geçim- Dert-Sıkıntı

Derdimiz çoktur. (2)
Arpa bulunmuyor saman değişti. (1)
Beyler, servetine servet diziyor. (6)
Beyler, masumları ezim eziyor. (6)
Beyler, katlimize ferman yazıyor. (6)
Yoksullarda eziyet var çile var. (6)
Zengine ton, gariplere kile var. (6)
Dertler, katar katar. (12)
Koç diye koyunu tekeye kattık, döl değişti. (13)
Karılar, kocasını dinlemiyor. (13)
Ekonomi çöktü yere oturdu. (16)
Yanlış yönetimler bizi bitirdi. (16)
Her gün elem, keder, yas. (17)
Çobansız bir sürüye döndük. (17)
Fakirin aşı, zehir zemberektir. (19)
Zamlar bir bir üste aman kalmadı. (20)
İnsanlıktan çıktık haller perişandır. (22)
Dayın yoksa iş yürümez. (22)
Moral bozuk, herkes asabi olmuş. (22)
Erim erim eriyoruz. (25)
Eşkıya yoksulun bağrını deldi. (26)
Silkinip de ata binen kalmadı. (27)
Gelen dertlerin ardı kesilmedi. (27)
Halimiz çok yamandır. (32)

Garibanı dinleyen yok. (32)
Cahiller çoğaldı, sözleri oktur. (32)
Kanayan yarayı sızlatmaya tuz icat ettik. (37)

4. Bozuk düzen

Tat bozuldu, turşular küp kokutuyor (1)
Vicdanlar bir âlem canlar bozuldu. (2)
Kanlar bozuldu. (2)
Kispetler bozuldu, donlar bozuldu. (2)
Yüzsüz ve pişkin her yanı doldurmuş. (2)
Yolcular bir garip hanlar bozuldu. (2)
Uşaklar bey oldu, hanlar bozuldu. (2)
Biraz içimizde kalsan, yolsuzluklara sen de karışırısın. (3)
Koç Köroğlu, memleketin birliğini bozanı / Türkiye'nin
aleyhinde yazanı / kardeş kardeşine kuyu kazanı / görse bize ne derdi?
(4)
Diller bozuldu. (7)
Yollar bozuldu. (7)
Kullar bozuldu. (7)
Banknotun yerine akçe geçirdi, pullar bozuldu. (7)
Saçın yarısını sıfır kestirir, keller bozuldu. (7)
Nesil, artık nasihatle yola gelmiyor. (9)
Saygı sevgi usul bozulmuş. (9)
Toy, töre, anane, fasıl bozulmuş. (9)
Tüfek değil şimdi nesil bozulmuş. (9)
Maya, ineğin sütünü tutmadı. (10)
Öküzün yerine dana koşuldu. (10)
Tilki, aslana kafa sallar durur. (10)
Serçe, koca ormana kıral oldu. (10)
Nesiller bozuldu, soy değişti. (10)
Yiğitlik mertlik çoktan bozuldu. (12)
Nesil bozuldu. (12)
Toplumda millette düzen kalmadı. (14)
Avare gezen yükünü tutuyor. (14)
Neyimiz varsa bozuldu. (14)
Doğrular değil de sahtekâr gözdedir. (16)
Adam kayırmalar haddini aştı. (16)
Her tarafı çıkar sardı bürüdü. (16)
Gelenek görenek çoktan çürüdü. (16)

Adalet kalmadı düzen bozuldu. (19)
Her gün başka türlü nane yenilir. (19)
Cahiller âlime yapıldı amir. (19)
Yoksulun payı çar-çur ediliyor. (19)
Gerçek olan sözümüz sansürlendi. (20)
Adil hüküm veren âyân değişti. (22)
Mazlumu sömüren yoksulu kakan var. (22)
Tokların yaptığı ihsan değişti. (22)
İhsan, izzet, ikram varlığa tabidir. (22)
Caninin döktüğü kanlar göl oldu. (22)
Suç işleyen zanlı cezasız kaldı / mahkemeden çıkan ferman
değişti. (22)
Ferman dinlemeyen azgın, azıttı. (22)
Para babaları borsayı kaptı. (22)
Soyguncu hünerbaz, kapkaççı levent oldu. (22)
Dirhem okka oldu mizan değişti. (22)
Gençliğin düzeni bozuk. (24)
Dünyanın çivisi çıktı. (24)
Ariflerin sözüne, itibar yok. (27)
Adalet kantarı düzü tartmıyor. (29)
Din tüccarı, safsatanın terzisi oldu. (29)
Adalet arama terazi bozuk, ölçmeye mizan yok. (30)
İyilikler uçtu gitti. (33)
Bizim eller mafyalaştı. (34)
İnsanlar yaşıyor, insanlık öldü. (34)
Gelenek, anane töre kayboldu. (34)
Geçmiş yıllar hayâl oldu. (34)
Gidenlerin yeri asla dolmadı. (34)
Haktan görünenler, hak yiyen çıktı. (35)
Eğriler en önde, doğrular sondadır. (35)
Ölçü kaçtı, pay değişti.
Şişkin cüzdan, tüm kapıları açar. (36)
Hakk'a kul olmayan kula kul oldu. (35)
Herkes Bolu Beyi, bir Hoylu oldu. (36)

5. Hayat

Herkes Bolu Beyi, her taraf Bolu. (1)
Yiğitlik kalmadı insan değişti. (1)

- Boz tavşanlar, kurtlardan haraç alıyor. (1)
Ninnocular, düzlere çadır kurdu. (1)
Çarşılar haydutlara yatak oldu (1)
Bir değil beş değil binler bozuldu. (2)
Koç Köroğlu, anasını babasını döveni / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu, Mehmetçiğe silah kuşananları / WhatsAppla evlenip boşananları / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu, kendi vatanına bomba atanı / çıkar için şerefini satanı / yabancı güçlere çanak tutanı / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu, insan inciteni / gönül yıkanı intihar edeni, candan bıkanı / bayrağını ormanını yakanı / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu, yüce dinimize köstek olanı / ateist komünist istek olanı / Apo'ya Fetö'ye destek olanı / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu, vatan için inlemeyen gençleri / atasının sözünü dinlemeyen gençleri / geçmişini anlamayan gençleri / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu meyveli ağacı taşıyanları / insanları yakıp haşlayanları / kadın cinayeti işleyenleri / görse bize ne derdi? (4)
Koç Köroğlu, kendi ecdadına kemlik güdeni / canilerin arkasından gideni / bizi Avrupa'ya şikâyet edeni / görse bize ne derdi? (4)
Hayat keşmekeşe döndü. (5)
Yaşantılar menfaate dönüştü. (5)
Üç-beş kelimeyle konuşur olduk. (7)
Ehli dil, yaren bulmak artık zordur. (7)
İnsanlar bir apartmana toplandı. (7)
Köroğlu, artık nesil seni örnek almıyor. (9)
Karınca, oyunla boğayı yıktı. (10)
Tosbağa, kıratı yorgun bıraktı. (10)
Kovit çıktı, korku sokakta bekler. (10)
Hane halkı odaya toplanmıyor. (14)
Hormonla büyüyen gıdaya kaldık. (16)
Evlatlar babanın aklını çeldi. (16)
Gelin kaynananın yerini aldı. (16)
Ekranda diziler halkı uyuttu. (16)
Covit denen illet çok can götürdü. (16)
Hâl hatır sormalar mazide kaldı. (16)
Misafirlik hepten azaldı. (16)
Köyler hep boşalmış ocaklar tütmez. (16)

- Mert ile namerdin rolü değişti. (17)
Ze kuşağı ismimi beğenmiyor / çoğu Helga Misthir olmuş. (17)
Gelenek görenek örf adet bitti. (19)
Tüten ocakların odu kalmadı. (20)
Düğünün bayramın tadı kalmadı. (20)
İnsanın konuşmaya söz hakkı yok. (20)
Sen gittikten sonra devran değişti. (22)
Bolu Beyleri epeyce çoğaldı. (21)
Kr peşinde çok Müslüman değişti. (22)
Tasarruftan çıktık israfa daldık. (22)
Miras hırsı, sinede çıban oldu. (22)
Sevgi, şefkat bizlerden uzak. (22)
Felah gitti buhran geldi. (22)
Nüfus yoğunluğu haddini aştı. (22)
Halk, toprakla tarımla vedalaştı. (22)
Köy boşaldı mülk-i iskân değişti. (22)
Oğuz'un töresi geride kaldı. (22)
Masumun derisini yüzen yzene. (22)
Saf yürekli yüzlere hasret kaldık.
Ana, baba, eş, dost, kardeş yok oldu. (25)
Argo sözler güzel sohbeti yaktı. (25)
Hak adalet, hatır gönül kalmadı. (25)
Herkes kendi çapında Bolu Bey'idir. (26)
Saksağan bey, akbaba ağa olmuş. (29)
Aslanlar, akala Nice Bolu beyi tredi. (30)
Eşkiya, kravat takıp şehire indi / bey olup milletin sırtına bindi.
(30)
Zamane beyleri daha da yamandır. (30)
Zaman çok değişti düzen bozuldu (31)
Mertlerin kurduğu mizan bozuldu. (31)
Bolu Beyi çoğaldı. (33)

6. Dış gçler-Millî meseleler

- Emperyalist, kendi dilinde oyun oynar. (5)
Vampir, Arap lnde kaynak arar. (5)
Her gün şehit gelir gözlerim ağlar. (5)
Yurduma her yandan mülteci dolar. (5)
Amerika Beytül' toptan götürdü. (5)

Sen gittikten sonra tarihte neler oldu / Afganistan hain elle
boğuldu / Irak parçalandı. Suriye yıkıldı, Libya dağıldı. Arakan'da nar
yanar. Ortadoğu Masonlar maskarası oldu. Türk'ler süper güce selef
oldu. ABD, Fransız, İsrail azdı, İngiliz ve Rus'lar kuyuyu kazdı. (8)
Gençlik geçmişini bilmiyor. (9)
Nesil, beygir ile katırı bilmez. (9)
Vatandaş ve millet kaygısı kalmadı. (9)
Cumhuriyet ilân ettik. (12)
Başbakanı astılar. (12)
"Ne Mutlu Türk'üm." suç, diyen diyene. (12)
Atam'ın izinden giden yok. (12)
Türkiye yan üstü yattı. (14)
İslâm görüneneler Frenk çıkıyor. (15)
Mehmetçik'im dağda gezip duruyor. (15)
Ordumuz havada deniz karada Ata'nın izinde durdu. (15)
FETÖ denen ahmak ordu donattı. (16)
Yendiklerimiz, emir verir oldu. (18)
Keleşler kayboldu, yerine küpeli bir gençlik doğdu. (18)
Millî bayramların şadı kalmadı. (20)
İnsanlar, vatan millet için kaygı taşımaz. (32)
Ordumdan on binlerce şehit verdik. (33)

7. Yiğitlik

Kılınçları müzelere astılar. (1)
Burçlardan ok atılmıyor. (1)
Sizlere benzerimiz hiç kalmadı. (1)
Merdi, namerdi ayıramaz olduk. (2)
Aslanlar, kaplanlar avara kaldı. (3)
Davara, kurt yerine çakal daldı. (3)
Mertliğin yerini, hile almıştır. (7)
Mertlik suya düştü. (15)
Kalkanlar çürüdü. (18)
Fare, kedi, aslana tuzak kurdu. (20)
Çakallar, mekânın sedire kurmuş. (20)
Ne yiğitlik ne mertlik kaldı. (21)
Meydanı çakallar ele geçirdi. (22)
Yanımızı çakallar sardı. (15)
Meydan kahramansız, orman ayısız. (22)
Mertler namert oldu, merdan değişti. (22)

Garip kullar, yiğit özüne hasrettir. (23)
Bey, hanıma kurşun sıktı (24)
Kurtların inine çakallar dolmuştur. (26)
Zulmün ordusunu yenen kalmadı. (27)
Namertler, bugün sözde yiğittir. (28)
Bugün yiğit narası yok trol var. (28)
Namertler baş tacıdır, mertler zindandadır. (29)
Namerdin adı, yiğide çıktı. (29)
Koçak meydanında yamyamlar gezer. (31)
Şahin yuvasına kargalar doldu. (31)
Koçak meydanında yamyamlar gezer. (32)
Şimdi yiğitliğe kuyu kazıldı. (32)
Şimdi mertlik yok, namertlik çoktur. (32)
Süpermenler sanal kahraman oldu. (34)
Namertler mertleri taca attılar. (34)
Cengâverlik, erlik, mertlik kalmadı. (34)
Özde, yiğitlik ve mertlik kalmadı. (35)
Boz çakallar, aslandan haraç alır. (36)
Kılıçları müzelerde astılar. (36)
Mert olan kalmadı düşman değişti. (36)
Merdin SIZISI, dünden daha yeğın. (37)

8. Teknoloji-üretim

İnsanoğlu kuşlardan yüksek uçuyor. (1)

Testiler, sır tutmuyor. (36)

Günden güne arzımız küçülüyor / terzimiz feza elbisesi dikiyor

(1)

Gökleri fethettik, mekân değişti (1)

Avrupa, deveyi dağdan aşırđı. (5)

Google amcamıza danışır olduk. (7)

Artık internette tanışır olduk. (7)

Arabalar çıktı hıza meyil var. (7)

Delikli demirler nükleer oldu / savaşların oku, yayı değişti. (10)

Bindiğın kır atın şimdi tank oldu. (11)

Devenin boynuna kamera kondu. (11)

Kervan yolu dağın altına indi / Çamlıbel'in düzlerini gel de gör.

(11)

Mühimmatlar gökyüzünden süzüldü. (11)

SİHA icat oldu siper bozuldu. (11)

- Atların yemi akaryakıt oldu. (11)
Atların gemi fren oldu. (11)
Şimdi neye baksan küresel sorun. (14)
Uzayda mekikle turlar attılar. (16)
Televizyon, komşu yerini aldı. (16)
İnternet sevdaya aşka karıştı. (16)
Köroğlu, sanal koçakları bastır. (17)
Yeryüzünden aya füze atıldı / senin tüfek müzelere katıldı. (18)
Kılıcın yerini bombalar aldı. (21)
Kırat yerini, tanklara bıraktı. (21)
Füze çıktı kimse mızrak atmıyor. (21)
Kılıç kalkan artık para etmiyor. (21)
Teknik çok gelişti ileri gittik / atom bombasıyla kentleri vurduk.
(21)
Motorlu hızarlar ağaç kesiyor / el aleti sırta kadem basıyor. (22)
İnsanoğlu, ayda geziyor. (22)
Kılıçta, ok ile yayda, kıymet yok. (22)
Her yan bombardıman silahlar kavidir. (22)
Ozon tabakası kirden delindi. (22)
Hanlar, evler, beton yığını oldu. (22)
Paslanan kılıçlar kında çürümüş. (26)
Eğri kılıç kında paslanır oldu. (33)
Kıratın yerini Mercedes aldı / tozlu yollar mutlu değil. (34)
Pusatların duvarlara asıldı. (34)
Ok atan yayların ipi kesildi. (34)
Roketlerin düğmesine basıldı. (34)
Tüneller açıldı dağlar yarıldı. (34)
Eski göller Baraj oldu. (34)
Çamlıbel aşıldı, Bolu yol oldu. (35)
Kale yoktur, burçlardan ok atılmaz. (36)
İnsanoğlu, kuşlardan yüksek uçar. (36)
Kitle imha eden gaz icat ettik. (37)
Sesi bile geçen hız icat ettik. (37)

9. Sanat- Müzik:

- Caz müziği çıktı makam değişti. (1)
Küçük sipsiler öttü ney oldu. (6)
Sazlar unutuldu caza meyil var, teller bozuldu. (7)

Düz yazıyı yazıp şiir ettiler / serbest vezin yolu tuttular /
şairlerin sözlerini gel de gör. (11)

Cazcılar türküye aman vermiyor / sanat ters yüz oldu battı. (14)

Halaylar çekilmez davullar çalmaz. (14)

Şairler bu halkın dilini bilmez. (14)

Türkülerin yerini poplar aldı. (14)

Zurnalar hep çatlak öttü. (14)

Akıllı telefon her şeyi çözdü. (16)

Sazı ele alan bir hava çaldı / ismi âşık oldu, ozan değişti. (22)

Şimdi kopuz gözyaşlı gitarlar gülmektedir. (32)

Türkü duysak kendimizden geçerdik / gençlik şimdi pop rak
dinler. (32)

Radyo televizyon internet geldi. (34)

10. Tabiat

Çamlıbel'in çamlarını kestiler / dağlar çıplak kaldı orman
değişti. (1)

Orman yangınları aldı yürüdü. (7)

Yeşil alanları harabe ettik. (20)

Buzullar inceldi. (22)

Ağaçların dal budağını kırdık / bağ bağlıktan çıktı. (22)

Çöller betonlaştı, yeşiller soldu. (34)

Çamlıbel'in ormanını kestiler / dağlar çıplak kaldı orman
değişti. (36)

11. Köroğlu'na duyulan özlem ve arzular

Köroğlu, ovalı dağlı özlemine çeker. (2)

Köroğlu bir geriye gelsen. (3)

Koçakları geri salsan, bütün soysuzları temizleseler. (3)

Soysuzların yüz­süzlerin içine yine nara atıp dalsan. (3)

Koç Köroğlu, gel de dünyayı bir gör. (6)

Hal yaman oldu, Koç Köroğlu uyan. (19)

Çamlıbelller gür avazına hasret. (23)

Tozlu yollar kırat izine hasret. (23)

Zaman Köroğlu'nu arar. (24)

Uzun süre koç yiğit görmedik, sen gibi ere muhtacız. (30)

Bir nara at yeri göğü yık da gel. (30)

Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu. (31)

Nerdesin Köroğlu deriz boyuna. (37)

Sonuç

Çalışmada, Türk destan ve halk hikâyesi geleneğinin önemli şahsiyetlerinden biri olan Köroğlu'na yazılmış şikâyet şiirleri incelenmiştir. Köroğlu, Türk dünyasının geniş bir coğrafyasına yayılmış, halkın adalet ve kahramanlık özlemini temsil eden bir karakterdir. Destan veya halk hikâyesi kahramanı olarak kabul edilse de tarihî bir şahsiyet olup olmadığı hâlâ belirsizdir. Köroğlu anlatmalarının sayıca çokluğu, sözlü anlatı geleneğinde adı ilk akla gelen isimlerden olması, onun halk tarafından çok sevilmiş olduğunu göstermektedir.

Çalışmada, farklı âşıklar tarafından Köroğlu'na yöneltilen şikâyet şiirleri derlenmiş ve içerik analizi yapılmıştır. Bu özellikte toplam 37 şiir tespit edilmiştir. Sayıca en fazla şiir Mustafa Aydın (2) ve Temeli'ye (2) aittir. Şiirlerdeki şikâyet konuları geniş bir yelpazeye yayılmakta olup, ahlâk, değişim, geçim sıkıntıları, bozuk düzen, hayatın zorlukları, dış güçler, yiğitlik, teknoloji, sanat, tabiat ve Köroğlu'na duyulan özlem gibi başlıklarda toplanmıştır. Bu, Köroğlu'nun toplumun her kesiminden insanın sorunlarını dile getirmekte bir aracı olarak görüldüğünü göstermektedir.

Köroğlu'na yazılan şikâyet şiirleri, âşıklık geleneğinin halkın duygularını, beklentilerini ve eleştirilerini ifade etmede ne denli önemli bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu şiirler, hem halkın toplumsal ve bireysel sorunlarını yansıtmakta hem de Köroğlu'nun halk şiirindeki etkisini pekiştirmektedir. Şikâyetlerin çeşitliliği ve derinliği, Köroğlu'nun halkın gönlünde ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu ve onun üzerinden yapılan eleştirilerin geniş bir toplumsal kesime hitap ettiğini göstermektedir. Sonuç olarak, Köroğlu'na yazılan şikâyet şiirleri, âşık şiirinin günümüz toplumundaki meselelere nasıl baktığını ve bu şiir geleneğinin toplumun ortak şuurundaki yerini derinlemesine anlamamıza katkı sağlamaktadır.

METİNLER

1. ABDURRAHİM KARAKOÇ (Kahramanmaraş-Ekinözü, 1932-7 Haziran 2012)

Köroğlu'na Mektup

Benden selâm olsun Koç Koroğlu'na
Şimdi devir başka zaman değişti
Karga konar kır atların beline
Arpa bulunmuyor saman değişti

Gayri ne Kenan var ne Demirc'oğlu
Tarihe karıştı Ayvaz'la Hoylu
Herkes Bolu Beyi her taraf Bolu
Yiğitlik kalmadı insan değişti

Sır tutmuyor suya giden testiler
Kılınçları müzelere astılar
Çamlıbel'in çamlarını kestiler
Dağlar çıplak kaldı orman değişti

Kale yoktur ok atılmaz burçlardan
İnsanoğlu yüksek uçar kuşlardan
Boz tavşanlar haraç alır kurtlardan
Erlik başkalaştı meydan değişti

Ninnocular çadır kurdu düzlere
"Avare mu" sedef oldu sazlara
Benzerimiz hiç kalmadı sizlere
Caz müziği çıktı makam değişti

Kervan geçmez uçurdular hanları
Hile satar asrın bezirgânları
Banka kurup biriktirdik kanları
Dertler yenilendi derman değişti

Günden güne küçülüyor Arz'ımız
Şimdi ise Ay'a gitmek arzumuz
Feza elbisesi diker terzimiz
Gökleri fethettik mekân değişti

Tat bozuldu küp kokutur turşular
Haydutlara yatak oldu çarşılar
Şişkin cüzdan bin belâyı karşılar
Boynuzlar gürz oldu kalkan değişti¹

---

¹ Abdurrahim Karakoç *Beşinci Mevsim* Ocak Yayınları Ankara 1992 s. 135-136.

2. **ALADAĞLI** (İsmail Kurt, yılında Kars-Kağızman-Camışlı köyü,
1956-)

Köroğlu'na

Hak ile beraber olmuşsun duydum
Yazık senden sonra bunlar bozuldu
Zalimin zulmüne maruz yığdım
Vicdanlar bir âlem canlar bozuldu

Sorma körün oğlu derdimiz çoktur
Vurdumduymazlara layıktır haktır
İhanetin ardı arkası yoktur
Asıl rucu etti kanlar bozuldu

Telaşım çok büyük yüreğim dağlı
Özlemimi çeker ovalı dağlı
Yalvardım Allah'a doğsun Köroğlu
Kispetler bozuldu donlar bozuldu

Ayıramaz olduk namerdi merdi
Yüreğim kıvrandı çaresiz durdu
Ağacı devirir içteki kurdu
Bir değil beş değil binler bozuldu

Her yanı doldurmuş yüzsüz ve pişkin
Çaresiz imkânsız olmuşuz şaşkın
Gelende yorgunluk gidenler düşkün
Yolcular bir garip hanlar bozuldu

Aladağlı mutlu olamıyorum
Ne iştir bir türlü anlamıyorum
Kader mi yazı mı bilemiyorum
Uşaklar bey oldu hanlar bozuldu²

---

² Doğan Kaya Arşivi.

3. ALİYÂR (Zikri, Erzurum-Narman-Toygarlı köyü, 1960-)
Köroğlu'na Mektup

Benden çok selâmlar koç Köroğlu'na
Neler neler oldu bilsen Köroğlu
İnsanlar değişti nesil bozuldu
Hele bir geriye gelsen Köroğlu

Aslanlar, kaplanlar kaldı avara
Kurt yerine çakal daldı davara
Sen de karışsın yolsuzluklara
Biraz içimizde kalsan Köroğlu

Neler oldu hele bir bilsen neler
Yolsuzlukla geçer bütün seneler
Bütün soysuzları temizleseler
Koçakları geri salsan Köroğlu

Garibanın ağlar düştü saçına
Yenik düştü bu hayatın maçıma
Soysuzların yüzsüzlerin içine
Yine nara atıp dalsan kör oğlu

Aliyar'ım düştüm ben ahuzara
Nereye bakarsam görünür kara
Sen de karışsın yolsuzluklara
Biraz içimizde kalsan kör oğlu³

4. BEHRAMÎ (Behram Aktemur Ardahan- Çıldır-Yıldırım Tepe köyü, 1959-)

Köroğlu'na Şikâyet

Dostun satıp düşmanımı öveni
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize
Anasını babasını döveni
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

---

³ Abdullah Topcu, *Âşık Tarzı Şiir Geleneği Bağlamında Zikri Aliyâr'ın Şiir Dünyası Üzerine Kuramsal İncelemeler*, Konya, 2013, s. 256, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

Memleketin birliğini bozanı
Türkiye'nin aleyhinde yazanı
Kardeş kardeşine kuyu kazanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Mehmetçiğe silah kuşananları
Vatsapla evlenip boşananları
Karmaşık dolaşık yaşananları
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Kendi vatanına bomba atanı
Çıkar için şerefini satanı
Yabancı güçlere çanak tutanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

İnsan inciteni gönül yıkanı
İntihar edeni candan bıkanı
Bayrağını ormanını yakanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Malı gizli depolarda tutanı
Ölçüye tartıya hile katanı
Beşe alıp yirmi beşe satanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Yüce dinimize köstek olanı
Ateist komünist istek olanı
Apoya Fetoya destek olanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Haram kazanç ile yiyip doyanı
Kötü nefis kör şeytana uyanı
İnsan dolandıran banka soyanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Vatan için inlemeyen gençleri
Ata sözü dinlemeyen gençleri
Geçmişini anlamayan gençleri
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Kibirlenip yükseklerden uçanı
Mutlu yuvasına zehir saçanı
Dört çocukla başkasına kaçanı

Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Meyveli ağacı taşıyanları
İnsanları yakıp haşlayanları
Kadın cinayeti işleyenleri
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Menfaati için cana kıyanı
Kutsal değerleri hiçe sayanı
Anneyi babayı yurda koyanı
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Kendi ecdadına kemlik güdeni
Canilerin arkasından gideni
Bizi Avrupa'ya şikat eden
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize

Âşık Behramî'yim sözü bitirdim
Arzu halim Köroğlu'na yetirdim
Olmuş gerçekleri dile getirdim
Görse Koç Köroğlu ne derdi bize⁴

5. BİLÂL LADİKARSLI Köroğlu

Dünyanın düzeni yaman değişti
Hayat döndü keşmekeşe köroğlu
Yaşantılar menfaate dönüştü
Yürek döndü kara taş köroğlu

Üfürükçü muska yazar göbeye
Libas değiştirmiş benzer meleye
Uydurmuş fennini basmış düymeye
Hilebazlar oldu köşe köroğlu

Porsuk olmuş bu çöllerin maralı
Tilki olmuş ormanların kıralı
Çakal hedefinde aslan yaralı
Aklım ermez böyle işe köroğlu

---

⁴ Doğan Kaya Arşivi.

Emperyalist oyun oynar dilinde
Vampir kaynak arar Arap çölünde
Kiminin elleri kimin belinde
Yazımız dönmüştür kışa Köroğlu

Zamana uymadık değişti çağlar
Her gün şehit gelir gözlerim ağlar
Yurduma her yandan mülteci dolar
şimdi lazım kemal paşa Köroğlu

Avrupa deveyi dağdan aşırdı
Amerika Beytül'ü toptan götürdü
Âşık Bilal bak bu işe şaşırdı
Dilimde destanda yaşa Köroğlu

6. ÇINARCAN (Abidin Çınar, Sivas-Yıldızeli-Yusufoğlan köyü,
1956-)

Köroğlu

Beylere boynunu eğmeyen yiğit
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı
Çamlıbelleri mekan eyleyen yiğit
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı

Servetine servet diziyor beyler
Masumları ezim eziyor beyler
Katlimize ferman yazıyor beyler
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı

Beylere karşıydın herkes bey oldu
Hal aldı lisanlar eyle hey oldu
Küçücük sipsiler öttü ney oldu
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı

Bu zamanda fitnelik var hile var
Yoksullarda eziyet var çile var
Zengine ton gariplere kile var
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı

Silahlar yapıldı savaşlar çıktı
Ocak'lar söndürüp yuvalar yıktı

Özde insanlığın canını yaktı
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı

Bel bağladık eli yüzü karaya
Dağlar köroğlu'na beyler saraya
Çınarcan'im derman yoktur yaraya
Koç Köroğlu gel de bir gör dünyayı⁵

7. ÇIRAK MEHMET Ah Be Köroğlu

“Z Kuşağı” derler yeni nesile
Haller de bozuldu ah be Köroğlu
Mertliğin yerini almıştır hile
Kullar da bozuldu ah be Köroğlu

Google amcamıza danışır olduk
Artık internette tanışır olduk
Üç beş kelimeyle konuşur olduk
Diller de bozuldu ah be Köroğlu

Arasan bulunmaz o Çamlıbel'ler
Eser Çamlıbel'in yerinde yeller
Kalmadı at ile gittiğin yollar
Yollar da bozuldu ah be Köroğlu

Biz duygusu öldü benlik dirilir
Özler görülmeden kabuk görülür
Kına bitti artık oje sürülür
Eller de bozuldu ah be Köroğlu

Geçen yıl yurdumu duman бүrүdү
Orman yangınları aldı yürүdү
Yangında binlerce ağaç kurudu
Dallar da bozuldu ah be Köroğlu

Yeni ev alırsın dökülür sıvak
Pencere plastik kalmadı kavak
Gelinin başına örtülen duvak

---

⁵ Doğan Kaya Arşivi.

Allar da bozuldu ah be Koroğlu

Dost dostuna kapısını açardı
Birlikte oturur yiyip içerdi
Banknotun yerine akçe geçerdi
Pullar da bozuldu ah be Koroğlu

Bulmak zordur artık ehli dil yaren
Kaç kişi sayarım sözünde duran
Sevgi şefkat ile Ayvaz'ı saran
Kollar da bozuldu ah be Koroğlu

Arabalar çıktı hıza meyil var
Boyanıp süslenen kıza meyil var
Sazlar unutuldu caza meyil var
Teller de bozuldu ah be Koroğlu

Moda diye gençler dövme bastırır
Kimi göbeğine halka astırır
Saçın yarısını sıfır kestirir
Keller de bozuldu ah be Koroğlu

Çırak Mehmet kalbe bir ok saplandı
İnsanlar bir apartmana toplandı
Şehirde caddeler taşla kaplandı
İller de bozuldu ah be Koroğlu⁶
Denizli 10 03 2022

8. DEMİROĞLU (Yaşar, Gümüşhane- Kelkit-Sarışeyh köyü, 1962-

)

Koroğlu'a Mektup

Sen gittikten sonra bak neler oldu
Ben söyleyim dinle bari Koroğlu
Kimler ne çevirdi kim nerde kaldı
Görsen şatafatı zarı Koroğlu

On yedinci yüz yıl Kırım ilinde
Rus'lar ittifakla şerlik yolunda

---

⁶ Mehmet Sönmez (Çırak Mehmet), *Gönülden Dile*, Ankara, 2024, s. 136-137.

Kırım kaldı Osmanlı'nın elinde
Azak'ı kaybetti Börü Köroğlu

Lale devri hüzne başlangıç oldu
On sekiz yüz yılda Matbaa geldi
İbrahim Müteferrika ders aldı
İlimde başardık zoru Köroğlu

On dokuz yüz yılda koptu kıyamet
Sırp Yunan Cezayir asi melanet
Rumen Tunus Mısır yaptı cinayet
Kudüs'le kaybettik varı Köroğlu

Yirminci yüz yıl'da Bulgarlar koptu
Avusturya zorla Bosna'yı kaptı
İtalyan Libya'da soykırım yaptı
Arnavutluk kaçtı çeri Köroğlu

Avrupa'da Türk'ün varlığı bitti
Kıbrıs ise İngiltere'ye gitti
Çanakkale'de tüm hainler battı
Yetiştirdi Resul'ün Nuru Köroğlu

Osmanlı yıkıldı adalet söndü
Tüm Müslümanların yüreği yandı
Bu Millet yeniden kalktı uyandı
Cumhuriyet oldu varı Köroğlu

Şapka ile Takvim Medeni Kanun
İtalya'dan ceza siz adil sanın
İslam ibaresi kalktı inanın
Latin harfler koydu geri Köroğlu

Türkçe Ezan her bir yana yayıldı
Ayasofya müze olmuş duyuldu
Hatay Türk toprağı diye sayıldı
Ülkenin güneyi yeri Köroğlu

Dokuz yüz elli'de Asker Kore'de
İstedik Nato'ya biz üye ede
İncirlik A b d'ye edildi feda
Takmıştık vitesi geri Köroğlu

Altmış ihtilali kime yaradı
Başbakan asıldı silindi adı
Altmış beş'te siyasetçi töredi
Kıbrıs Harekatı yarı Köroğlu

Afganistan hain elle boğuldu
Irak parçalandı açık sağıldı
Suriye yıkıldı Libya dağıldı
Arakan'da yanar narı Köroğlu

Filistin Mümin'in gönül yarası
Duyarsız Müslüman hep yüz karası
Ortadoğu Masonlar maskarası
Uyandıramadık körü Köroğlu

İkibin yirmi üç koyuldu hedef
Savaşta düşmanı eyledik telef
Türk'ler süper güce oldular selef
Uçak Siha Dron sürü Köroğlu

ABD Fransız İsrail azdı
İngiliz ve Rus'lar kuyuyu kazdı
Ukrayna'ya karşı barışı bozdu
Bir duysan mazlumda zarı Köroğlu

Demiroğlu derki başladı çağım
Hızım kesilemez coşkun ırmağım
Hamdolsun huzurlu Şehirim Dağım
Bize dendi artık yürü Köroğlu⁷
12.03.2022 Ankara

9. DEVAÎ (Mustafa Buğrahan, Kahramanmaraş-Elbistan-Sarıçiçek köyü, 1957-)

Köroğluna Mektup

Adın Ruşen Ali namın Köroğlu
Nesil seni örnek almıyor artık
Şaşkınlım n'olacak gençliğin hali
Geçmişin unutmuş bilmiyor artık

---

⁷ Doğan Kaya Arşivi.

Evvela var idi büyük hatırı
Sorsan bilmez beygir ile katırı
Yavrusunu taşır erkek kanguru
Ana kucağı boş dolmuyor artık

Nesilde merhamet duygu kalmamış
Vatandaş milletmiş kaygı kalmamış
Anaya babaya saygı kalmamış
Nasihatle yola gelmiyor artık

Baktıkça zamana yanıyor içim
Yanmak değil beyim kanıyor içim
Top sakal saç örük şekil o biçim
Sokaklarda evi bulmuyor artık

Kızlar göbek açık kot pantol yırtık
Her yeri döğmeli orijinal örtük
Bunlardan Köroğlu doğmuyor artık
Öz maya yoğurdu çalmıyor artık

Eski saygı sevgi usul bozulmuş
Toy töre anane fasıl bozulmuş
Tüfek değil şimdi nesil bozulmuş
Kimse bir Köroğlu kalmıyor artık

Kız oğlan tanınmaz yaşam hovarda
Telde çetçi internette kumarda
Eski oynaş isim filörtle barda
Kimse ayrı evde kalmıyor artık

Bilmem ki kimedir bunun vebali
Uçuruma gitmiş gençliğin yolu
Ne Ayvaz bellidir ne de Cigalı
Kimse bir arada gülmüyor artık

Sen almıştın himayene Ayvaz'ı
Türk soyu asildi erkeği kızı
Mertçe çalarlardı kılıcı sazi
Çağ değişti kimse çalmıyor artık

Velhasıl Köroğlu bu zaman böyle
Uğraşılmaz oldu köleyle beyle
Devâî'm ne kadar söylersen söyle

Gençlere nasihat olmuyor artık⁸

10. DİVANÎ (Cemal Alper, Erzurum-Oltu-Duralar (Sütkans) köyü,
1960-)

Değişti

Koç Köroğlu daha gelme dünyaya
Buraların her bir şeyi değişti
İneğin sütünü tutmadı maya
Derelerin akan suyu değişti

Öküzün yerine koşuldu dana
Tilki kafa sallar durur aslana
Serçe kıral oldu koca ormana
Kartal esir düştü ayı değişti

Vatan toprağına muhacir doldu
Hürriyet bayrağın rengi de soldu
Delikli demirler nükleer oldu
Savaşların oku yayı değişti

Karınca oyunla boğayı yıktı
Tosbağa kıratı yorgun bıraktı
Kılıcı kuşanan ekrana çıktı
Selçuklu Osmanlı Kayı değişti

Ayvaz Köse Kenan uydu modaya
Demircioğlu cevap vermez sedaya
Tenezzül eylemez kırk beş odaya
Gözün aydın Bolu Beyi değişti

Mahkeme kadısız davalar çürük
Dağlardan indiler Avşar'la Yörük
Elmanın dalına aşlandı erik
Ağaçların dahi huyu değişti

Bizim eller çok perişan bu ara
Mercedes'le gezer birçok fukara
Dünürücü gönderme Telli Nigar'a

---

⁸ Doğan Kaya Arşivi.

Peruk yedi renkte muyu değişti

Millet tuhaf oldu akıl saflaştı
Okuyan ukala laflar gaflaştı
Deli katır küheylanla çiftleşti
Senin kıratının tayı değişti

Sorma Koç Koroğlu yaram ağırır
Dede korkusundan dokuz doğurur
Evlât atasına moruk çağırır
Emmi hala teyze dayı değişti

Hasan Bey de bu tarafa gelmeye
şu Kiziroğlu'ndan taraf olmaya
Gitme Akçadağ'a ziğa çalmaya
Turnalar uçmuyor tüyü değişti

Toprak siyahlaştı asfaltlı yollar
Artık evlenmiyor maaşlı dullar
Herkül diye biri çıktı son yıllar
Uzunlar kısaldı boyu değişti

Artık sende anla işte dünya bu
Gökte bir kutu var adı da uydu
Eskiden çukurdan su çıkardı su
şimdi obruk oldu kuyu değişti

Kovit çıktı korku sokakta bekler
Naylon oldu cennet kokan çiçekler
Tarif etmek çok zor tüpten bebekler
Nesiller bozuldu soyu değişti

Etleri kavurma yaptık kurbanda
Nane limon kuşburnusu bu yanda
Neskafe bardakta kahve fincanda
Ağanın masada çayı değişti

Örnek alan yoktur güzel fikirden
şambeli çıkardık attık tekerden
Kömür verdik oy devşirdk fakirden
Adı tatil oldu köyü değişti

Eskiden cenaze kederdi yastı

Komşu komşusundan sebepsiz küstü
Davul mahkûm oldu zurnalar sustu
Evlenen gençlerin toyu değiştü

Yan yana gelmiyor koyuna kuzu
İslah ettik sattık şekerî tuzu
Bilen de kalmadı Şeb-i Arus'u
Mevlâna'nın dahi neyi değiştü

Sen artık üzme yesin babanı
İlaç kabul etmez moda çıbanı
Afganlıdan ithal ettik çobanı
Köydeki muhtarın oyu değiştü

Der **Cemal Divanî** yolun kalmadı
Çamlıbel denilen elin kalmadı
Gelme senin hükmün halin kalmadı
Bu dünyanın eni boyu deđiştü⁹
18. 1. 2022

11. EYYUBÎ (Eyüp Todil, Adana-Feke-Gürümze köyü, 1955-)
Gelde Gör

Sen gideli neler oldu Köroğlu
Bıraktığın izlerini gel de gör
Dillerde hikâyen kaldı Köroğlu
Düşünceni tezlerini gel de gör

İmdi Bolu Beyi misafir kovar
Yüz bin altın varsa oğlunu ever
Öz candan bıcarsın yok ise döver
Süksesini pozlarını gel de gör

Koç Köroğlu otağına kim geldi
Ne Ayvaz Güdümen ne Hoylu kaldı
Bindiğin kır atın şimdi tank oldu
Dağ başında hızlarını gel de gör

Tüneller açıldı çileler dindi
Devenin boynuna kamera kondu

---

⁹ Doğan Kaya Arşivi.

Kervan yolu dağın altına indi
Çamlıbel'in düzlerini gel de gör

Akıllıca yazılımlar yazıldı
Mühimmatlar gökyüzünden süzüldü
Siha icat oldu siper bozuldu
Dumanını tozlarını gel de gör

Bugün yaşayanlar sürüyor demi
Akar uçar yakıt atların yemi
Lastiktendir malı frendir gemi
Vitesini gazlarını gel de gör

Düz yazıyı yazıp şiir ettiler
Birkaç süslemeli laflar kattılar
Bir de serbest vezin yolu tuttular
Şairlerin sözlerini gel de gör

Gençler öğüt verenlere saldırır
Varlığı gördükçe çoğu çıldırır
Kadınlar erkekler kaşın aldırır
Lens takılmış gözlerini gel de gör

Gelenekten görenekten geçildi
Eyyubî bayanlar fena açıldı
Dudak şişirildi burun küçüldü
Botoks olmuş yüzlerini gel de gör¹⁰
28. 4. 2022

12. HALİL TOPÇU (Sivas-Zara-Ütüğ köyü, 1965-) **Gel de Gör**

Zamane değiştii nesil bozuldu
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör
Ceddimi yok sayan ferman yazıldı
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör

Örf adet anane töreler nerde
Sanki aramıza çekildi perde

---

¹⁰ Doğan Kaya Arşivi.

Edep haya iffet var idi serde
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör

Ne olduysa bize hep bizden oldu
Kahpe dost çoğaldı meydanlar doldu
Yiğitlik mertlik ki çoktan bozuldu
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Cihan devletiydi Őanımız bizim
Bayrağa renk veren kanımız bizim
İhanete düştü sonumuz bizim
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Abdülhamit Han'ı tahttan indirdik
Sürgün edip el atına bindirdik
Nasıl razı olup nasıl sindirdik
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Hemen toparlanıp devlet-i kurduk
Cumhuriyet il n edip duyurduk
Çok sürmedi yine soyup savurduk
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Biz kendimiz bozduk doğru mizanı
Düşman fırsat bildi Sevr-i Lozan'ı
Gök kubbeden susturdular ezanı
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Adaletten uzak ahkam kestiler
Demokrasi deyip zehir kustular
Suçu neydi başbakanı astılar
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

İrade milletin darbe devletten
Uyanmıyor uyanan yok gafletten
Ne geldiyse baŐa Őer g  zilletten
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Zalimin zulm n  öven  vene
Mazlumun hakkını yiyen yiyene
"Ne Mutlu Türk' m" suç diyen diyene
Koç Köroğlu neler oldu gel de g r

Atam'ın izinden giden yok giden
Gerçek mânâ onun ruhunu güden
Olan ondan sonra oldu harbiden
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör

Gençliğe ne oldu aman bu ne hâl
Feryadım figanım sana arzuhal
Dertler katar katar halimiz zeval
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör

Balık baştan kokmuş tuzu neylesin
Yürek yangın yeri buzu neylesin
Ana yoldan çıkmış kızı neylesin
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör

Baba azmış hovardalık peşinde
Gören sanır sabah akşam işinde
Ne evde gözü var ne de eşinde
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör

Hey hey deyip hey hey gelmen mi geri
At oynatır oldu birkaç serseri
Halil vahim görüp verdi haberi
Koç Köroğlu neler oldu gel de gör¹¹
14.02.2022

13. GAYRETÎ (Sivas-Kangal-Sertmahmut köyü, 1973-) **Köroğlu'na Mektup**

Böyle miydi Çamlıbel'in kanunu
Hal değişti koç Köroğlu gel de gör
Koç diye tekeye kattık koyunu
Döl değişti koç Köroğlu gel de gör

Sokaklara indi cinler periler
Kocasını dinlemiyor karılar
İsyan etti çalışmıyor arılar
Bal değişti koç Köroğlu gel de gör

---

¹¹ Ayşe Benek Kaya, *Halk Şairi Halil Topçu Vilâyet* Kitabevi Sivas 2022 s. 171-173.

Cirit meydanında kişnemez atlar
Düğünlerde perdah etmez yiğitler
Ardıçtan değerli şimdi söğütler
Dal değışti koç Köroğlu gel de gör

Kıratın yerini boz eşek aldı
Eski kadanalar küheylan oldu
Ne Demircioğlu ne nalbant kaldı
Nal değışti koç Köroğlu gel de gör

Zülüfler taranıp dökülmez bele
Kınalı perçeme çekilmez lüle
Dudaklar silikon saçları jöle
Kil değışti koç Köroğlu gel de gör

Gayretî Sivas'ta bir garip ozan
Hocalar teyipten okuyor ezan
Yavukluya kanka, emmoğlu kuzen
Dil değışti koç Köroğlu gel de gör¹²

14. İHLASÎ (Bekir Akbulut, Sivas-Kangal-Yeşilkale köyü, 1966) **Köroğlu'na Şikâyet**

Senin günün değil zaman bu zaman
Adetler töreler bitti Köroğlu
Cazcılar türküye vermiyor aman
Sanat ters yüz oldu battı Köroğlu

Halaylar çekilmez davullar çalmaz
Kolbastı diyorlar aklımız almaz
Üç beş sene sonra düğünde kalmaz
Oyunu tarihe kattı Köroğlu

Bu asırda mertlik filan arama
Koçaklama cönkler döndü drama
Âşıkların hiç yanına uğrama
Gelenek yozlaştı yitti Köroğlu

Poplar aldı türkülerin yerini

---

¹² Doğan Kaya Arşivi.

Yok ettiler gel gör gönül erini
Çaldılar soydular alın terini
Kargalar çöplüğü ditti Köroğlu

Toplumda millette kalmadı düzen
Bin bir ah ediyor canından bezen
Yükünü tutuyor avare gezen
Her gelen fakire çattı Köroğlu

Destanlar yazılmaz kalemler yasta
Sazlar çıkar çalar Erzurum Kars'ta
Âşıklık ölüyor bizim Sivas'ta
Siyaset yandaşı tuttu Köroğlu

Bozuldu velhasıl neyimiz varsa
Derinden yozlaştı İstanbul Bursa
Zenginler tatile gidiyor marsa
Garibanlar hapı yuttu Köroğlu

Neye baksan şimdi küresel sorun
Bir kuşak geriyi bilmiyor torun
Altta gözyaşının üstte konforun
Milletin canına yetti Köroğlu

Şairler bu halkın dilini bilmez
Âşıklar sevdanın gülünü bilmez
Doğduğu yöreyi ilini bilmez
Zurnalar hep çatlak öttü Köroğlu

Değişti havamız uydu modaya
Toplanmıyor hane halkı odaya
Köstebek dadandı bütün lodaya
Lokma lokma yedi tattı Köroğlu

Gelip de kılıçtan geçir bunları
Türkiye'den öte göçür bunları
Meydanlarda cenk et kaçır bunları
Gel tepemin taşı attı Köroğlu

İhlasî bu destan sana duyurum
Böyle gider ise sonu uçurum

Senden sonra minval vaziyet durum
Türkiye yan üstü yattı Köroğlu¹³
25 01 2021

15. İZZET DAŞDAN (Sivas Altınyayla-Doğupınar (Şarklı) köyü,
1953-)
Köroğlu

Sözlerim sanadır dinle yiğidim
Yanımızı çakallar sardı Köroğlu
Mertlik suya düştü anla yiğidim
Kalleşler aslanı vurdu Köroğlu

İslam görüneneler Frenk çıkıyor
Seksen beş milyon dışın sıkıyor
Amerika Rusya Irak bakıyor
Dost dedik onlar da birdi Köroğlu

Mehmetçik'im dağda gezip duruyor
Gördüğü düşmanı orda vuruyor
Soysuzların bir bir kökü kuruyor
Milletim gerçeği gördü Köroğlu

İzzet Daştan bil ki hancı burada
Kötü niyetliler vardır sırada
Ordumuz havada deniz karada
Ata'nın izinde durdu Köroğlu¹⁴

16. KAMBER NAR (Sivas-Kangal-Karanlık köyü, 1956-)
Çok Şey Değişti

Nasıl anlatayım bilmem Köroğlu
O günden bugüne çok şey değişti
Yiğitlik mertlik de hep sende kaldı
O günden bugüne çok şey değişti

---

¹³ Doğan Kaya Arşivi.

¹⁴ Âşık İzzet Daştan *Ben Yandım* Ay Yayınları İzmir 2022 s. 145.

Elinde kılıçla böğründe kama
Ayvaz'ın sırtında kırk tane yama
Şimdi yaşasaydın girmiştin dama
O günden bugüne çok şey değişti

Tahta kaşıklerle çorba içerdik
Tarlada orakla ekin biçerdik
Toplanıp yaylaya öyle göçerdik
O günden bugüne çok şey değişti

Anam höllük eder beni belermiş
Kalburdan toprağı ince elermiş
Gurbetlik hasretlik bağrın delermiş
O günden bugüne çok şey değişti

Yoksulun halini soran olmadı
Nedense âşıklar murat almadı
Küçükten büyüğe saygı kalmadı
O günden bugüne çok şey değişti

Terk etmiş yurdunu ıssız obası
Ne dirgeni kalmış ne de yabası
Bir köşede kalmış ana babası
O günden bugüne çok şey değişti

Paradan değerli elbet insanlık
Oturup düşündüm şöyle bir anlık
Çok eskide kaldı sultanlık hanlık
O günden bugüne çok şey değişti

Karasaban ile tarla ekerdik
Emek çeker alın teri dökerdik
Ekinleri kağı ile çekerdik
O günden bugüne çok şey değişti

Yufkaya çökelek dürüm dürerdik
Harmanda öküzle döven sürerdik
Buğdayı kaynatır bulgur sererdik
O günden bugüne çok şey değişti

Utanma arlanma kalmamış yüzde
Doğrular değil de sahtekâr gözde
Hiç kimse durmuyor verdiği sözde

O günden bugüne çok şey değişti

Yazın yaylalarda koyun yazardık
Bir tas çorba ile hemen doyardık
Dikenli kangalı zevkle soyardık
O günden bugüne çok şey değişti

Modernleştik diye hülyaya daldık
Gerçek değerleri yerlere çaldık
Hormonla büyüyen gıdaya kaldık
O günden bugüne çok şey değişti

Sacda kavurgayı yaptık kavurduk
Bir zaman yabayla harman savurduk
Sonra makinanın kolun çevirdik
O günden bugüne çok şey değişti

Manevi değerler ne hale geldi
Evlatlar babanın aklını eldi
Gelin kaynananın yerini aldı
O günden bugüne çok şey değişti

Güneş doğar iken ufka bakardık
Bir de boynumuza alı takardık
Kömür bulamazdık tezek yakardık
O günden bugüne çok şey değişti

Eskiden mektupla haber yollardık
Adresini yazar öyle pullardık
Çayır biçmek için tırpan sallardık
O günden bugüne çok şey değişti

Dünyanın zengini bizleri yuttu
Fakirlerden soydu zengini tuttu
Ekranında diziler halkı uyuttu
O günden bugüne çok şey değişti

Yayığın ipliyle çok sallanırdık
Azıkla tarlaya biz yollanırdık
Sabunun yerine kil kullanırdık
O günden bugüne çok şey değişti

Ekonomi çöktü yere oturdu

Yanlış yönetimler bizi bitirdi
Covit denen illet çok can götürdü
O günden bugüne çok Şey değişti

Uzayda mekikle turlar attılar
Hazırda ne varsa hemen sattılar
Bir de Atatürk'e dil uzattılar
O günden bugüne çok Şey değişti

Televizyon komşu yerini aldı
Hâl hatır sormalar mazide kaldı
Misafirlik dersene hepten azaldı
O günden bugüne çok Şey değişti

Adalet dağıtın terazi şaştı
Liyakat arama hepsi de boştu
Adam kayırmalar haddini aştı
O günden bugüne çok Şey değişti

Ebem de tandırda kmbe yapardı
İlk torunu bendim sever perdi
Ehlibeyt yolunda Hakk'a tapardı
O günden bugüne çok Şey değişti

FET denen ahmak ordu donattı
Fırıldaklık bundan ayrı sanattı
Bizi bizden başka eller yönetti
O günden bugüne çok Şey değişti

Ahlak çok bozuldu zamane azdı
Mevsimler değişti havalar bozdu
Akıllı telefon her Şeyi zd
O günden bugüne çok Şey değişti

Bencilik toplumda aldı yürüdü
ıkar her tarafı sardı bürüdü
Gelenek görenek çoktan çürüdü
O günden bugüne çok Şey değişti

Daha ne deyim ki bunlardan başka
İnternet karışmış sevdaya aşka
Sonra pişman olup demesek keşke
O günden bugüne çok Şey değişti

Kamberî'yim dertler saymakla bitmez
Köyler hep boşalmış ocaklar tütmez
Korkuyorum ama bu böyle gitmez
O günden bugüne çok şey değişti
22 01 2022

17. **MUSTAFA KARAKAŞ** (Ardahan-Göle-Samandöken köyü,
1974-)

Köroğlu'na Mektup

Mert ile namerdin rolü değişti
Gel çatlak sesleri sustur Köroğlu
Her bir yanda cellat başı türedi
Ferman çıkar bir bir astır Köroğlu

Olanları bilmelisin bir kere
Kahpe dostu bulmalısın bir kere
Görmek için gelmelisin bir kere
Her gün elem keder yastır Köroğlu

Köse Kenan nerde her yan virane
Tozkoparan gibi heybet verene
Haber ver Ayvaz'a Zincirkıran'a
Hoylu beylerini kıstır Köroğlu

Kabresığmaz, İtebinmez var idi
Alapaça Kiziroğlu er idi
Nigâr Hanım içi dışı bir idi
Şimdi oğul baba küstür Köroğlu

Siz gideli kayıp ettik töreyi
Kur çadırı istemeyiz sarayı
Hey hey diyerekten atsan narayı
Yeniden rüzgârın estir Köroğlu

Sahte yiğit herkes sayan sayana
Asalet yok zulmet çıktı beyana
Yetim hakkı yendi sizden bu yana
Gel de zehir zikkım kustur Köroğlu

Bizler döndük çobansız bir sürüye
Bezirgânda mecal yok ki yürüye
Keşke zaman bilip dönse geriye
Bendeki doğru bir histir Köroğlu

Bilmiyorum dost ahvalim hasmımı
Hatırla sen incele şu resmimi
“Ze Kuşağı” beğenmiyor ismimi
Çoğu olmuş Helga Misthir Köroğlu

Nerde yiğit ıssız kalmış Çamlıbel
Garip kalmış ata yurdum bizim el
Alır isen mektubumu durma gel
Sanal koçakları bastır Köroğlu

Ruşen Ali bende Âşık **Karakaş**
Rüşvet alan onlar olmuşlar yoldaş
Sen atamsın bana gel sen ol gardaş
Zalimlerden pacın kestir Köroğlu¹⁵

18. KUL NURİ (Nurettin Türkkân Gümüşhane-Kelkit-Yenice Köyü,
1955-)

Bir Görsen

Ne Çamlıbel kaldı ne Bolu Beyi
Neler oldu Koç Köroğlu bir görsen
Robin’in tayfası götürdü payı
Neler oldu Koç Köroğlu bir görsen

Yeryüzünden aya füze atıldı
Senin tüfek müzelerde katıldı
Telli Nigâr internette satıldı
Neler oldu Koç Köroğlu bir görsen

Kırata benzemez bindiklerimiz
Nerde o meydana indiklerimiz
Bir de emir verir yendiklerimiz
Neler oldu Koç Köroğlu bir görsen

---

¹⁵ https://www.facebook.com/profile.php?id=100016301412046&locale=tr_TR

Davullar patladı zurnacı hasta
Kalkanlar çürüdü kılıçlar pasta
Bağlar gümbürlenir dağlarsa hasta
Neler oldu Koç Köroğlu bir görsen

Kul Nuri'yim keleşlerim kayboldu
Yerine küpeli bir gençlik doğdu
Ayvaz da miçoya kapıcı oldu
Neler oldu Koç Köroğlu bir görsen¹⁶

19. LEŞKERÎ (Hüsni İyidoğan, Sivas-Kangal-Minarekaya köyü,
1963-)

Adalet Bozuldu

Adalet kalmadı düzen bozuldu
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu
Umutlar kırıldı goncalar soldu
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu

Gelenek görenek örf adet bitti
Şimdi bu devrana fitneler yetti
Kovanlar boşaldı arı terk etti
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu

Hiç güven kalmadı dosta yarene
Cahiller dünyayı etti virane
Her gün başka türlü yenilir nane
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu

Tekrardan hortladı bir Bolu Bey'i
Yandaşa dağıttı var olan şeyi
Ne adalet tanır ne de kimseyi
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu

Nerden icat oldu delikli demir
Cahiller âlime yapıldı amir
Yiğitler çakaldan alıyor emir;
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu

---

¹⁶ Mustafa Çetin *Âşıklar Bayramı* Denizli Belediyesi Kültür Yayını Denizli 2012 s 70-71.

Gün Güneş'i görmez gece de Ay'ı
Kimi taç edindi tahtı sarayı
Çarçur ediliyor yoksulun payı
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu

Leşgerî'yem dinmez gözümün yaşı
Zehir zemberektir fakirin aşısı
Elden çıkıp gitti iyinin başı
Uyan koç Köroğlu hal yaman oldu¹⁷
24 01 2022

20. **MEHMET OKTAY** (Ardahan'ın-Çıldır- Güvenocak köyü, 1949-

)

Şikâyetim Var

Kilit vurduk ilim ile irfana
Koç Köroğlu sana şikâyetim var
Fare kedi tuzak kurdu aslana
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

Sazım alıp rahat çalabilmedim
Eş-yarenle birlik olabilmedim
Gönül muhabbeti bulabilmedim
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

Duvarda askıda kaldı sazımız
Sansürlendi gerçek olan sözümüz
Esaretle yaşamakta özümüz
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

Millî bayramların şadı kalmadı
Tüten ocakların odu kalmadı
Düğünün bayramın tadı kalmadı
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

Yeşil alanları ettik haraba
Villalar binalar attık araba
Gece gözaltılar sabah da sopa
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

---

¹⁷ Doğan Kaya Arşivi.

Uzağı yakını seçebilmedim
Vatan candan şirin geçebilmedim
Yaram çok derindi açabilmedim
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

İlimi irfanı aldı götürdü
İftirayla şere saldı götürdü
Kimi haram maya çaldı götürdü
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

Sabrımız kesildi zaman kalmadı
Zamlar bir bir üste aman kalmadı
Haramla belendik iman kalmadı
Koç Köroğlu sana şikâyetim var

Çıldır'dan der **Oktay Mehmet Erkân**'ın
Çakallar sedire kurmuş mekânın
Konuşmaya söz hakkı yok insanın
Koç Köroğlu sana şikâyetim var¹⁸

21. MEHMET ŞENGÜL (Sivas-İmranlı-Delice köyü, 1959-) Köroğlu'na Şikâyet

Ne yiğitlik kaldı ne mertlik kaldı
Kalk Köroğlu gör dünyanın halini
Kılıcın yerini bombalar aldı
Kalk Köroğlu gör dünyanın halini

Tanklara bıraktı Kırat yerini
Akıtmıyor meydanlarda terini
Yanına al da gel Hoylu Bey'ini
Kalk Köroğlu gör dünyanın halini

Zulme karşı ok ile yay yetmiyor
Füze çıktı kimse mızrak atmıyor
Kılıç kalkan artık para etmiyor
Kalk Köroğlu gör dünyanın halini

---

¹⁸ Doğan Kaya Arşivi.

Teknik çok gelişti gittik ileri
Atom bombasıyla vurduk kentleri
Epeyce çoğaldı Bolu Beyleri
Kalk Koroğlu gör dünyanın halini

Gelişmeye karşı değilim asla
Velakin kimyasal silah pek fazla
Canlılar ölüyor zehirli gazla
Kalk Koroğlu gör dünyanın halini

Dertlerin üstüne yeni dert ekler
Katledilen kundaktaki bebekler
Mehmet dört göz ile yolunu bekler
Kalk Koroğlu gör dünyanın halini¹⁹

22. SADIK MİSKİNİ (Sait Küçük, Kars-Kağızman, 1964-)
Dinle Koç Koroğlu
-Zincirleme Destan-

Dinle Koç Koroğlu haber eyleyim
Sen gittikten sonra devran değişti
Neler oldu birem birem söyleyim
Yiğitler çekildi meydan değişti

Meydanı çakallar geçirdi ele
Bir görsen memleket geldi ne hale
Haksızlık diz boyu gelmez hayâle
Adil hüküm veren âyân değişti

Ayan dediklerim ahvale bakan
Çırası sönmüşe çırallar yakan
Mazlumu sömüren yoksulu kakan
Ha bire çoğaldı erkân değişti

Erkânın içinde eri arama
Zenginin alnında teri arama
Softanın içinde piri arama
Nefse uyup Hakk'a uyan değişti

---

¹⁹ Mehmet Şengül *Zaman Irmağı* Emek Matbaaa Sivas 2006 s 78-79.

Uyan birse uymayanlar hesapsız
Alıp satanların çoğu kitapsız
Gücü çatmayanlar dilsiz hitapsız
Ocak söndü kaynar kazan değışti

Kazanlarda bulgur dahi kaynamaz
Rüzgâr esmez çöp yerinden oynamaz
Yalancıkdan namaz kılar beynamaz
Kâr peşinde çok Müslüman değışti

Müslümanlık eskidendi der olduk
Tasaruftan çıktık israfı daldık
Devlet kasasından ha bire çaldık
Dalavere arttı insan değışti

İnsanlıktan çıktık haller perişan
Zulumat yağıyor olmaz ürüşan
Görünmüyor kurtuluşa bir nişan
Evvel tarih oldu zaman değışti

Zamanenin şikâyeti sayısız
Meydan kahramansız orman ayısız
Sadarete iş yürümez dayısız
Sapın savrulduğu harman değışti

Harmanlar savrulur zalim elinde
İş yürümez dayın yoksa dalında
Sahtekârlık kaymağında balında
Karpuz kabak oldu bostan değışti

Bostancı hormonla büyütür kavun
Girmez sofrasına fakara evin
Karıncı eziktir altında devin
Mertler namert oldu merdan değışti

Merdan sendin karşı koyar zulüme
Kılıç çeker ok atardın zalime
Adalet der gider idin ölüme
Şimdi hak yoluna kurban değışti

Kurban laf-ı güzaf can olan yoktur
Dert yansın bana ne diyenler çoktur
Çalışan aç gezer çalanlar toktur

Tokların yaptığı ihsan değişti

İhsan izzet ikram varlığa tabi
Fakir fukaranın dolmuyor kabı
Moral bozuk herkes olmuş asabi
Ana baba sabi sübyan değişti

Sübyandan büyüğe her gün cinayet
Ahlak dibe vurmuş yoktur imaret
Sağlanmıyor masumlara himayet
Kalpler katılaştı vicdan değişti

Vicdan değişince merhamet öldü
Caninin döktüğü kanlar göl oldu
Suç işleyen zanlı cezasız kaldı
Mahkemeden çıkan ferman değişti

Ferman dinlemeyen azgın azıttı
Koluna korkusuz kazdı kazıttı
Kıyım yapan acımasız yezitti
Adap edep akıl izan değişti

İzan anlayıştır anlayan pek az
Ezilirsin erke etsen itiraz
Durum vaziyeti arz ettim biraz
Eski töre ilim irfan değişti

İrfanın ürünü salkım saçaklar
Yerde arabalar gökte uçaklar
Kalmadı topraktan o kap kacaklar
Küp kırık tırmık çift saban değişti

Saban durdu traktörler esiyor
Motorlu hızarlar ağaç kesiyor
El aleti sırra kadem basıyor
Makineye değdi taban değişti

Taban artık yerde değil uzayda
Çoktan insanoğlu geziyor ayda
Kıymet yok kılıçta ok ile yayda
Bomba patladıkça her yan değişti

Her yan bombardıman silahlar kavi

Bir ufacık mermi öldürür devi
Kin nefret çoğaldı azaldı sevi
Sevmek sevecenlik yaman değişti

Yamanın yamanı var der büyükler
Bizi kınar abat olsa höyükler
Neslini tüketti keçi geyikler
Hayvansever ehl-i iman değişti

Ehl-i iman ve'l-cemaat demişler
Bu yolu ne kadar benimsemişler
Mal mülk için birbirini yemişler
Kardeş yoldaş eş dost yaran değişti

Yaren belli değil yâr belli değil
Na-hoş toplum olduk hoş halli değil
Sofra muhabbetli yağ ballı değil
Soğukluk başladı ihvan değişti

İhvan kardeş arkadaşdır manada
Barınamaz olduk aynı binada
Miras hırsı çıban oldu sinede
Derdi bitirecek derman değişti

Derman sevgi şefkat bizlerden uzak
Aç gözlülük insanlara bir tuzak
Sazak sama döndü sam oldu sazık
Yağmaz oldu kar u bârân değişti

Bârân yağmurdur ki yağmaz gel indi
Ozon tabakası kirden delindi
Buzullar inceldi evvel kalındı
Yedi iklim arz asuman değişti

Asumandan çamur yağdı yerlere
Ne demeli gözü açık körlere
Gül açılmaz bülbül düştü zarlara
Çakırdiken oldu gülşan değişti

Gülşan hasret kaldı gülün rengine
Yazık tabiatın hoş ahengine
Canlar girdi hayat memat cengine
Gitti felah geldi buhran değişti

Buhrana girince çıkmak mümkün mü
Mevte rahmet kalanlara düğün mü
Karardı istikbal günümüz gün mü
Taşralar boşandı mekân değişti

Mekân değişince kent dolup taşı
Nüfus yoğunluğu haddini aştı
Toprakla tarımla halk vedalaştı
Hem yolcu hem hancı hem han değişti

Hanlar evler oldu beton yığını
Talan ettik ormanını dağını
Kırdık ağaçların dal budağını
Bağ bağılıktan çıktı bağban değişti

Bağban parselledi büyük arsayı
Para babaları kaptı borsayı
Aldı İstanbul'u İzmir Bursa'yı
Köy boşaldı mülk-i iskân değişti

İskân birçok şehri etti anakent
Soyguncu hünerbaz kapkaççı levent
Sözler mihnet yüklü makam nihavent
Nağme garip dil-i dehan değişti

Dehan bozuk ahlakımız azaldı
Oğuz'un töresi geride kaldı
Sazı ele alan bir hava çaldı
İsmi âşık oldu ozan değişti

Ozan Dede Korkut yeli eserek
Geldi bu günlere kadem basarak
Haksızlar haklıyı asıp keserek
Kıydı cana sükût sühan değişti

Sühan açık sözdür anlayan anlar
Ortaya söylerim dinleyen dinler
Çark elinde helak günahsız canlar
Had safhada ah-ı figan değişti

Figan düştü nasa kıza kızana
Masumun derisin yüzen yüzene

Bir dur diyen yoktur çarpık düzene
Dirhem okka oldu mizan değışti

Mizanda tartılır **Miskinî** elbet
Sözüm hakikattir değil rivayet
Ey Köroğlu budur sana şikâyet
Bıraktığın güzel cihan değışti²⁰
(Toplam 40 dörtlük)

23. MUSTAFA AYDIN -1 (Kars-Selim-Beyköy, 1963-) **Hasret**

Koç Köroğlu sen dünyadan gideli
Şimdi diller doğru sözüne hasret
Ödenir mi koçaklığın bedeli
Garip kullar yiğit özüne hasret

Kiziroğlu Köse Kenan Han Ayvaz
Demirc' oğlu İsabalı uyanmaz
Attığın narayı Bezirgân duymaz
Çamlıbeller gür avazına hasret

Söyle Çardaklı' da çardak kurulsun
Bozbulanık akan sular durulsun
Eyeri kolanı gemi vurulsun
Tozlu yollar kırat izine hasret

Mustafa Aydın der elini uzat
Gönül arasında olmaz maruzat
Yolun bekler elli Nigâr Perizat
Güçlü kollar yarın nazına hasret²¹

24. MUSTAFA AYDIN -2 (Kars-Selim-Beyköy, 1963-) **Arar Köroğlu'nu**

---

²⁰ Doğan Kaya Arşivi.

²¹ Doğan Kaya Arşivi.

Dilden dile dolaşıyor
Lisan arar Koroğlu'nu
Elden ele ulaşıyor
Kervan arar Koroğlu'nu

Cezve ile kahve içen
Perizat'ı yâri seçen
Diyar diyar konan göçen
Devran arar Koroğlu'nu

Güzellerden almış murat
Adından söz eder eder Dorat
Kanat açıp uçan Kırat
Meydan arar Koroğlu'nu

Düşmanları korkup kaçan
Kırat'ına binip uçan
Yiğitlikten sayfa açan
Destan arar Koroğlu'nu

Dost görünen atar kazık
Gençliğin düzeni bozuk
Çağımıza oldu yazık
Zaman arar Koroğlu'nu

Mustafa canından bıktı
Bey hanıma kurşun sıktı
Dünyanın çivisi çıktı
İnsan arar Koroğlu'nu²²

25. MÜRSEL SİNAN (Uğursu, Kars-Dikme köyü, 1956-)
Koroğluna Şikâyet

Sen gideli hallerimiz yamandır
O günleri arıyoruz Koroğlu
Kederliyiz acı kötü zamandır
Akıl fikir yoruyoruz Koroğlu

Beyaz berrak renklerimiz boz oldu

---

²² Doğan Kaya Arşivi.

Yalan sözler dilimizde koz oldu
Edeþ erkân ahlak uçtu toz oldu
Erim erim eriyoruz Köroğlu

Unutuldu saf asalet kök asil
İnsanlıktan arta kaldı bir fosil
Bizim gibi soyu biten son nesil
Değerleri koruyoruz Köroğlu

Mertliğiniz örnek oldu bizlere
Gönül verdik edep erkân sözlere
Hasret kaldık saf yürekli yüzlere
Derde derman arıyoruz Köroğlu

Ahlaksızlık bağrımıza ok oldu
Paylaşım yok kimisi aç tok oldu
Ana baba eş dost kardeş yok oldu
Şaşkın şaşkın duruyoruz Köroğlu

Söndü gitti Dede Korkut Hikmeti
On bin yıllık tarih kültür serveti
Argo sözler yaktı güzel sohbeti
Ölmeden can veriyoruz Köroğlu

Uyardıkça beyler tedbir almadı
Atasözümüzün yeri dolmadı
Hak adalet hatır gönül kalmadı
Kafamıza vuruyoruz Köroğlu

Gönül verdik türkü destan çağrına
Nakış yaptık mert yiğitler bağrına
Sevgi saygı dostluk birlik uğruna
Adam gibi duruyoruz Köroğlu

Mürsel Sinan içimizden kan damlar
Sabrımıza dar geliyor bu damlar
Adam gibi yaşar ise adamlar
Güzel hayâl kuruyoruz Körođlu²³

---

²³ Doğan Kaya Arşivi.

26. NECATİ OCAKÇI (Muğla-Fethiye, 1953-)
Koç Köroğlu'na

Yosun tutmuş Çamlıbel'in yolları
Küflenmiş eğerler bitmiş erimiş
Kırat gemi almaz düşmüş nalları
Paslanan kılıçlar kında çürümüş

Acun şahit olmuş böyle soyluya
Selâm olsun Kenan Ayvaz Hoylu'ya
Bolu Bey'i kaçmış inmez Bolu'ya
Yaslanılan dağlar karlar bürümüş

Kurtların inine çakallar dolmuş
Sahipsiz köylere köpekler dalmış
Atılan naralar tarihte kalmış
Sahte atla sahte beyler dürümüş

Köroğlu nerdesin namertler geldi
Eşkıya yoksulun bağrını deldi
Yol kesenler Türk'ün canını aldı
Elini bağlayıp dağda sürümüş

Kerbelâ hortladı can pazarında
Kim ölmüş kim kalmış kim mezarında
Yezit Hüseyin'in ah-u zarında
Kesik başın derdi ne de zor imiş

Herkes Bolu Bey'i kendi çapında
Necati kul oldu senin kapında
Döner dört bir yana atın sırtında
Desinler ardından Hakk'a yürümüş²⁴

27. OBALI (Artvin-Şavşat, 1958-)
Köroğlu'ya Sesleniş

Sen gittin gideli devran değişti
Silkinip de ata binen kalmadı

---

²⁴ Necati Ocakçı *Bırak da Şiiri Şairler Yazsın* Ankara Ofset Ankara 2021 s. 35.

Kalpler is bağladı insan değişti
Yüzünü güneşe dönen kalmadı

Mil çekildi vatandaşın gözüne
İtibar yok ariflerin sözüne
Kurt dadandı has meyvenin özüne
Hakikat dalına konan kalmadı

Yüreğine ok saplandı mertlerin
Ardı kesilmedi gelen dertlerin
Gözleri yollarda kaldı fertlerin
Hastaya bir çare sunan kalmadı

Aşkın bahçesinden güller yolundu
Harama, günaha nazar kılındı
Kalkan paralandı zırhlar delindi
Zulmün ordusunu yenen kalmadı

Obalı şüpheli şimdi şanıdan
Şeytanlar geçiyor dört bir yanından
İster ki adalet çıksın kınından
Vicdan ırmağında yunan kalmadı

28. PİRFANÎ (Adem Alan, Samsun-Alaçam-Yoğunpelik köyü, 1961-

)

Köroğlu'na Arz-ı Hal

Masal mısın destan mısın bilinmez
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu
Gönüllere girmiş namın silinmez
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Baban Seyis Yusuf sen Ruşen Ali
Kırkların içinde sayar ahali
Zalim de döneğ de gördük zevali
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Türküler yakıldı şanlı ismine
Nice yiğit doğdu bakıp resmine
Efsane karıştı birçok kısmına
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Namertler de bugün sözde yiğittir
Dağın tavşanları düzde yiğittir
Nice beyler var ki pozda yiğittir
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Kiziroğlu kimmiş Demirci neymiş
Arap Paşa hayâl Köse jokeymiş
Zalimler her yerde yeniden beymiş
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Heykelin Bolu'da adın dillerde
Hem Anadolu'da hem yad ellerde
Yiğit mi kaldı ki Çamlıbellerde
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Kırat'ın yerinde yatlar var şimdi
Nigâr'ın gönlünde katlar var şimdi
Ayvaz'ın çakması zatlar var şimdi
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu

Yiğit narası yok trol var bugün
Süslü tasma ile kontrol var bugün
Korkak da miskin de her rol var bugün
Zaman geçti çağ değişti Köroğlu²⁵
03.03.2022

29. SEYYATÎ (İsrafil Uzunkaya, Ardahan-Çıldır-Eşmepınar köyü,
1957-)

Koç Köroğlu

Bir elinde kılıç bir elinde saz
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha
Gelsin Köse Kenan gelsin Han Ayvaz
Salla kılıcını zulümkâr şaha
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha

Erişmiş mürşitler deme devrana

---

²⁵ Doğan Kaya Arşivi.

Vermişler meydanı zulümkâr hana
Namertler baş tacı mertler zindana
Sofu bile hesap vermez Allah'a
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha

Kapandı görünmez gerçeğin yüzü
Adalet kantarı tartmıyor düzü
Din tüccarı safsatanın terzisi
Tek ümidim kaldı artık sabaha
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha

Bir de adın gelsin er meydanına
Fatihler Kemaller gelsin yanına
Meydan doysun koç yiğitler namına
Bekleriz yolunu durma gel aha
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha

Gönder Demircioğlu gönder Hasan'ı
Çamlıbel kalendir keleşler hanı
Zagon keser Bolu Beyi sultanı
Saksağan bey olmuş akbaba ağa
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha

Mert yiğide çıktı namerdin adı
Mazlumu fakiri soran olmadı
Seyyatî zulüme sessiz kalmadı
Zulümün şerrinden battık günaha
Uyan Koç Köroğlu uyan bir daha²⁶

30. SİNEMÎ (Ali Cavit Coşkun, Sivas-Divriği-Karakuzulu köyü,
1961-)

Yiğit Köroğlu

Zalimler düşmanı mazlumlar dostu
Müşkilleri çözen yiğit Köroğlu
Bitmedi güçlünün güçsüze kasti
Düzen aynı düzen yiğit Köroğlu

Koç yiğit görmedik biz uzun süre

---

²⁶ Doğan Kaya Arşivi.

O kadar muhtacız sen gibi ere
Olsaydın haini sererdin yere
Oyunları bozan yiğit Köroğlu

Nice Bolu beyi türedi burda
Aslanlar yem oldu çakala kurda
Hiç fırsat vermiyor Mertoğlu merde
Yok gerçeği yazan yiğit Köroğlu

Bir zaman eşkıya dağlarda dendi
Kravat takanlar şehire indi
Bey olup milletin sırtına bindi
Çoktur bizi ezen yiğit Köroğlu

Kıratına bin de haydi çık da gel
Artık kılıcını kuşan tak da gel
Bir nara at yeri göğü yık da gel
Bizim cesur Ozan yiğit Köroğlu

Sensiz Çamlıbeller sis ile duman
Mektubumu alır almaz gel hemen
Zamane beyleri daha da yaman
Olsan sen de sezen yiğit Köroğlu

Sinemî'nin yoktur kula garazı
Bitmiyor dünyanın derdi marazı
Adalet arama bozuk terazi
Ölçmeye yok mizan yiğit Köroğlu²⁷

31. SÜMMANİOĞLU (Hüseyin Yazıcı, Erzurum-Narman-Samikale köyü, 1937-)

Koç Köroğlu

Zaman çok değişti düzen bozuldu
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu
Mertlerin kurduğu mizan bozuldu
Yiğitler yurduna lekeler doldu
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

---

²⁷ Doğan Kaya Arşivi.

Demircioğlu'nun örsü paslandı
Ayvaz bir köşeye sindi yaslandı
Telli Nigâr gam kederle uslandı
Güzeller köşkünde hoyratlar kaldı
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

Günbegün çoğaldı dert hezer hezer
Koçak meydanında yamyamlar gezer
Uyanıp bir de sen eylesen nazar
Şahin yuvasına kargalar doldu
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

Köse Kenan'la ün saldığın günler
N'oldu Çamlıbel'de olduğun günler
Senle şenlenirdi toylar düğünler
Şimdi kopuz yaşlı gitarlar güldü
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

Dostlardan sayardın mert olan zatı
Çoktan bitti Kızıroğlu hayatı
Severdin güzeli bir de Kırat'ı
Seven sevdiğinin önünde kuldu
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

Tarihlerden amcan dayın var idi
Öz evlâdın Hasan Bey'in var idi
Kılıç kalkan okun yayın var idi
Yiğitliğin kime hatıra kaldı
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

Zümrüt yaylaların sendin hakanı
Hiç bir yiğit bozamazdı cakanı
Kime teslim ettin kılıç kalkanı
Lekeler zamana galebe çaldı
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu

Yiğit odur gam yükünü götüre
Seven sevdiğini yazar satıra
Koç Köroğlu adı kalsın hatıra
Âşık **Sümmanoğlu** bir destan kıldı
Uyan Koç Köroğlu bak neler oldu²⁸

---

²⁸ Doğan Kaya Arşivi.

32. YAKUP TEMELÎ 1 (Yakup Temel, Erzurum-Horasan-Çamurlu köyü, 1958-)

Köroğlu (1)

Köroğlu'yla sohbet ettim düşümde
Nerde kaldı güzel günler Köroğlu
Mert dayanır namert kaçır diyordun
Hangi meydan artık gümler Köroğlu

Çıkmaz oldu baktım Kırat köşeden
Şimdi ise doldur içek şişeden
Fakir fukaranın gözün yaş eden
Kimler siler bunu kimler Köroğlu

Delik demir çıktı mertlik bozuldu
Şimdi yiğitliğe kuyu kazıldı
Adınıza birçok destan yazıldı
Şimdi sazlar boşa inler Köroğlu

Yiğitlikle mertlik vardı bir zaman
Zalimlere edilmezdi ki aman
Bakın şimdi halimize çok yaman
Garibanı kimler dinler Köroğlu

Eskiden köy odamız vardı bizim
Hikâyeni anlatırlardı sizin
Alma mazlum ahı bu senin sözün
Kalmadı şan şöhret ünler Köroğlu

Çocuktuk dinlerdik biz büyükleri
O zaman çok ağır idi yükleri
Altın gibi değerli öğütleri
Şimdi bizi kimler anlar Köroğlu

Baharın dağlara mala giderdik
Üç beş arkadaşla koyun güderdik
Atlarla öküzle biz herk ederdik
Hep mazide kaldı dünler Köroğlu

Tırpanları döver çayır biçerdik
Toprak kaptan tuzlu ayran içerdik
Türkü duysak kendimizden geçerdik
Şimdi gençlik pop rock dinler Koroğlu

At koşardık çiftle ekin ekerdik
Yetişince orak ile biçerdik
Kanılarla taşır harman ederdik
Yok olurdu nefret kinler Koroğlu

Harmanda döverdük sapı dövenle
Savururduk rüzgârlarda güvenle
Buğday öğütürdük taş değirmenle
Şifa olur idi unlar Koroğlu

Pala bıyıklılar çatık kaşlılar
Üstte otururdu büyük yaşlılar
Dertli olurlardı iki eşliler
Güzeldi sıfatlar sinler Koroğlu

Koyun kuzu birbirine karışır
Bayramlarda küsülüler barışır
Düğünlerde atlılarsa yarışır
Başkaydı o zaman şanlar Koroğlu

Ata biner gençler çıkar meydana
Cirit oynanırdı kıran kırana
Derlerdi doğuran kısrağın utana
Seyrederdi onu binler Koroğlu

Bir hafta sürerdi düğünler toylar
İnsanları bölemezdi ki oylar
Bilenlerse o günleri hep söyler
Yaşayanlar bunu anlar Koroğlu

Şimdiyse mertlik yok namertlik çoktur
Cahiller çoğaldı sözleri oktur
Bu gidişin düzelmesi bir haktır
Haksızca akıyor kanlar Koroğlu

Büyükte sevgi yok küçükte saygı
Vatan millet için taşımaz kaygı
Soygunun reklamı kötüye övgü

Telef oluyor tüm canlar Köroğlu

Bilmiyorum derdin hangisin saysam
İnsanlığı kinden nefretten soysam
Nerede mazlumun ahını duysam
Gözlerimden yaşlar damlar Köroğlu

Temelî'yim bu işler acımı acı
İylik güzellikse başımın tacı
Kötülere karşı çeksem kılıcı
Nerde hani eski hanlar Köroğlu²⁹
21 Ocak 2022

33. YAKUP TEMELÎ 2 (Yakup Temel, Erzurum-Horasan-Çamurlu köyü, 1958-)

Köroğlu (2)

Ey Köroğlu sana derdimi diyem
Her şey senle göçtü gitti Köroğlu
Benden selâm olsun Bolu Beyi'ne
Bakın o da göçtü gitti Köroğlu

Şimdi ise Bolu Beyi çoğaldı
Ne yazık ki tüm dünyaya dağıldı
Köroğlu sandığım başı eğildi
Çağ kapatıp açtı gitti Köroğlu

Eğri kılıç kında paslanır oldu
Dağ diye zengine yaslanır oldu
Kalan mazlum gözler uslanır oldu
İyliklerse uçtu gitti Köroğlu

Ebe dede bir arada yaşadık
Bayramlarda düğünlerde coşardık
Bir şey olsa toplanıp da koşardık
Hep bir kaptan içti gitti Köroğlu

Yardımlaşma vardı ustam önceden
Yıkılan gönül örülür inceden

---

²⁹ Doğan Kaya Arşivi.

Hazırlıklar başlardı ta gecedен
Kapı açık kaçtı gitti Köroğlu

Saygı sevgi çekti gitti yurdumdan
Terör belasından hain derdinden
On binlerce şehit verdik ordumdan
Yeşil ekin biçti gitti Köroğlu

Gel de dinle ecdadını atanı
Unutma sayısız şehit yatanı
Siyasi oyunla kutsal vatanı
Kuyusunu eşti gitti Köroğlu

Önceden insanlık vardı ülkemde
Hain bölücülük yoktu ilkemde
Birlik beraberlik Turan ülkümde
Yarenine eşti gitti Köroğlu

Bu millet geçer mi asla şanıdan
Çoğunu kaçıırır er meydanından
Vatan için geçer tatlı canından
Şehitliği seçti gitti Köroğlu

Kalmadı ki büyük sözü dinleyen
Derdim ile dertlenip de inleyen
Pek çoğaldı kadir kıymet bilmeyen
Emekler boş hiçti gitti Köroğlu

Temelî'yim unutamam dünleri
Özlem ile beklerim o günleri
Alet ettik siyasete dinleri
Kısır tohum saçtı gitti Körođlu³⁰
23 Ocak 2022

34. TEMEL TÜRABÎ (Temel Şahin, Erzurum-Oltu-Ünlükaya köyü,
1966-)

Köroğlu

Sen terk edip gittin Bolu Dağı'nı

---

³⁰ Doğan Kaya Arşivi.

Issız kaldı amlıbeller Koroğlu
Diken sardı telli Nıgâr bağını
Açılmıyor gonca güller Koroğlu

Cenk meydanlarında çaldığın sazın
Keleşleri şahlandırdı avazın
Hikâyeli destan oldu her sözün
Yayıldı her yana kollar Koroğlu

Radyo televizyon internet geldi
Süpermenler sanal kahraman oldu
Kıratın yerini Mercedes aldı
Mutlu değil tozlu yollar Koroğlu

Ne Kızıroğlu var ne Alapaa
Eski düellolar dönüştü maa
Namertler mertleri attılar taca
Mafyalaştı bizim eller Koroğlu

Pusatların duvarlara asıldı
Ok atan yayların ipi kesildi
Roketlerin düğmesine basıldı
Kan köpürdü coşkun seller Koroğlu

Küheylanlar yarışlara girdiler
Seyisler jokeyler devran sürdüler
Beygir toynağına servet serdiler
Savruldu paralar pullar Koroğlu

Göz diktiler gariplerin toyuna
Asalet çekermiş kendi soyuna
Selâm gönderen yok Bolu Beyi'ne
Sessiz kaldı ahraz diller Koroğlu

Senden sonra ne savaşlar verildi
Gelişmiş tüfekler toplar kuruldu
Tüneller açıldı dağlar yarıldı
Baraj oldu eski göller Koroğlu

Ne Ayvaz ne Hoylu ne Zincirkıran
Ne ocak yakan var ne çadır kuran
Demircioğlu'nun dükkâmı viran
Körüksüz çıkıyor nallar Koroğlu

İnsanlar yaşıyor insanlık öldü
Çöller betonlaştı yeşiller soldu
Gelenek anane töre kayboldu
Hayâl oldu geçmiş yıllar Köroğlu

Temel Turabî'yim aklım almadı
Gidenlerin yeri asla dolmadı
Cengâverlik erlik mertlik kalmadı
Esiyor yerinde yeller Köroğlu³¹
31 01 2022

35. TUNCAY ZAVOTCU (Kors-Göle- Boğatepe köyü, 1953-) Köroğlu

Köprünün altından çok sular aktı
Devran döndü çağ değişti Köroğlu
Haktan görünenler hak yiyen çıktı
Gün değişti ay değişti Köroğlu

Söz havada kaldı fikir meydanda
Beyler konaklarda garipler handa
Eğriler en önde doğrular sonda
Ölçü kaçtı pay değişti Köroğlu

Çamlıbel aşıldı Bolu yol oldu
Gönüller karardı yürek çöl oldu
Hakk'a kul olmayan kula kul oldu
Edep erkan huy değişti Köroğlu

Yiğitlik ve mertlik kalmadı özde
Hak hukuk perişan adalet sözde
Koca bir milletin yükü var bizde
Kamu döndü oy değişti Köroğlu

İşte böyle böyle halimiz bizim
Her dem acı söyler dilimiz bizim
Garba doğru düştü yolumuz bizim
Düğün-dernek toy değişti Köroğlu³²

---

³¹ Doğan Kaya Arşivi.

8 Temmuz 2015

36. OZAN YILMAZER (Yılmaz Pala, Erzurum, Olur-Ormanağzı köyü, 1962-)

Zaman Değişti

Benden selâm olsun Koç Köroğlu'na
Şimdi devir başka zaman değişti
Karga konar kırk otağın başına
Doğru bulunmadı güman değişti

Gelmez oldu daha Demircioğlu
Bir daha gelmez Kenan Ayvazoğlu
Herkes Bolu Beyi bir Hoylu oldu
Yiğitler kalmadı yaman değişti

Sır tutmuyor suya giden testiler
Kılıçları müzelerde astılar
Çamlıbel'in ormanını kestiler
Dağlar çıplak kaldı orman değişti

Kale yoktur ok atılmaz burçlardan
İnsanoğlu yüksek uçar kuşlardan
Boz çakallar haraç alır aslandan
Mert olan kalmadı düşman değişti

Yılmazer der uçurdular hanları
Hile tartar asrın bezirgânları
Şişkin cüzdan açar tüm kapıları
Dertler yenileşti derman değişti³³

SENTEZÎ (Gültekin Toga, Sivas-İmranlı, 1962-)
Köroğluna Mektup

---

³² Doğan Kaya Arşivi.

³³

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=407272587435454&id=100044581472658&set=a.286777452818302&locale=el_GR

Dünya çok değişti ey koç Köroğlu
İçleri boşalttık poz icat ettik
Delikli demir de mertlik sayılır
Kitle imha eden gaz icat ettik

Baka baka tevir tevir oyuna
Nerdesin Köroğlu deriz boyuna
Rahmet okuturlar bolu beyine
Haksızlık emrine baz icat ettik

Dünden daha yeğin merdin sızısı
İstirapla döner gönül gezisi
Eğrinin üstünde doğru yazısı
Etiket rumuzla düz icat ettik

O vakitler toprak şimdi kul kurak
Dağlar boyundadır bendeki merak
Kanayan yaraya merhemi bırak
Daha sızlatmaya tuz icat ettik

Göz gözü görmüyor fırtına tipi
Akılları sıkır çıkarın kipi
Dipte haramiye uzattık ipi
Namus timsaline köz icat ettik

Havuzun başında çalgı furyası
Düşünmez başlara bilgi furyası
Hakikat gömmeye algı furyası
Kart kumarbazlara koz icat ettik

Ayvaz gibi dostlar bulunmaz arat
O vakit o idi en çabuk sürat
Resimlerde şimdi öksüzdür Kırat
Sesi bile geçen hız icat ettik

Sentezi'yim iyiliğe melerim
Dostun hasretinde sine delerim
Bütün hayvanlardan özür dilerim
Cümle kötülüğü biz icat ettik*

---

* Doğan Kaya Arşivi.